Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda" 30 Montgomery St
Jersey City N J 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК XC. Ч. 83. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 4-го ТРАВНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 4, 1983 No. 83. VOL. XC.

Д-р Мейс доповідав у Ню Полц

Заходами Об'єднання Українців Кергонксону, а головно його містоголови проф. Володимира Бакума, факультети чужих мов, політичних наук та історії при Стейтовому університері в Ню Полц, Н.Й., запросили д-ра Джеймса Мейса з Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету з доповіддю на тему: „Штучний Голод 1933 року в Совєтській Україні, що сталося і чому".

Доповідь відбулася в понеділок, 25-го квітня ц.р., у викладовому центрі Університету при участі понад сотні слухачів включно з професурою та студентами. Проф. Бакум, член факультету університету, привітав священиків, професорів та всіх присутніх і представив д-ра Мейса.

Доповідь д-ра Мейса це була правдива наукова дисертація, виголошена спокійно та з глибоким знанням справи, починаючи від причин „українізації", відтак згадуючи про знищення Української Автокефальної Православної Церкви, про справу СВУ і СУМ, ліквідацію „куркулів" та вкінці про Великий голод, створений Сталіном і його помічниками, з ціллю знищити джерело українського сепаратизму — українське селянство. Остаточно вмирали з голоду навіть і члени „комнезамів".

Д-р Мейс вважає, що в час голоду 1932-33 років померло від 5-7 мільйонів українців, тобто яких 20 відсотків населення, хоч признає, що дехто вважає, що згинуло біля 10 мільйонів. Д-р Мейс торкнувся також справи успішного затаювання голоду перед Заходом владою СССР. Він твердив, що деякі західні журналісти та політики, зокрема американські та французькі, допомагали Совєтам у цьому.

Доповідь д-ра Мейса викликала сильне враження на присутніх, які нагородили його рясними оплесками.

На кінець учасники доповіді перейшли до гостинного будинку на перекуску, приготовану комітетом під проводом Оксани Бакум.

Денвер приготовляється до вшанування жертв голоду

Денвер, Коло. (Я. Я.). — У суботу, 16-го квітня ц.р., тут відбулось третє з черги засідання Громадського комітету в справі підготовки вшанування жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках. Нарадами на усіх трьох засіданнях проводили голова Громадського комітету Евстахій Кравчук і його заступник Іван Стебельський.

Присутні назначили дату святкувань на 19-го червня 1983 року. Того дня будуть відправлені урочисті Служби Божі у церквах обидвох віровизнань.

Імпрезовий референт Андрій Івашко займається мистецькою частиною відзначувань. До того часу І. Стебельський поведе відповідну акцію посеред визначних членів адміністрації Денверу і членів стейтової леґіслятури.

До співпраці запрошено о. Володимира Сидниченка, пароха УПЦ, д-ра Івана Овечка і д-ра Богдана Винара. Запляновано переслухання в стейтовій леґіслятурі на 6-го травня о год. 2-ій по полудні.

Рішено вислати листи до визначних осіб стейту Колорадо. До всіх українців Денверу будуть вислані запрошення до участи у святкуваннях. Рішено теж видати бюлетень.

В жовтні відбувається публічна маніфестація перед ратушею Денверу.

Для здійснення плянів будуть зібрані фонди від товариств і поодиноких осіб місцевої громади.

БРОШУРА СКВУ

Ню Йорк, Н. Й. (СКВУ). — В комунікаті СКВУ про видання спеціяльної брошури про Великий голод в Україні, яка появилася в „Свободі" 23-го квітня ц.р. було сказано, що брошуру що можна „ґуртово" набути в Канцелярії СКВУ в Торонто і в Бюрі СКВУ в Ню Йорку. Ціна одного примірника — 2 дол., що включає також кошти пересилки.

Повторять виставку О. Мазурика в Канаді

Вінніпеґ, Ман. — Тому що минулого року виставка мистецьких праць відомого маляра Омеляна Мазурика, який постійно живе у Парижі, тривала у Вінніпеґу лише один день, а викликала велике зацікавлення, вона буде повторена тепер у місяці травні.

Виставка буде відбуватися в часі від 13-го до 29-го травня в Осередку Української Культури при 184 Александер авеню Схід, буде поповнена новими творами мистця, який привезе їх з Франції та сам перебуватиме в часі виставки у Вінніпеґу.

В часі його минулорічного турне з виставками по Канаді, він отримав дуже прихильну критику в канадській пресі і телебаченні та викликав широке зацікавлення не лише серед української публіки, але й канадської, яка подивляла його вміле сполучення української традиції та французької культури, його символіку та його примінення іконографії. Минулого року відбулися виставки образів О. Мазурика в Торонто, Монтреалі, Калґарі і Вінніпеґу і вони проходили в рамках французько - канадського мистецького обміну у співпраці з українськими культурними установами.

Буде автобус з Лонґ Айленду до Бавнд Бруку

Істпорт, Н.Й. (К. Безкоровайний). — Українська православна церква св. Марії в Істпорті, Лонґ Айленді, повідомляє, що в неділю, 15-го травня ц.р., їхатиме на молитовне вшанування жертв Великого голоду в 50-ту річницю їхньої мученицької смерти, в Осередку УПЦеркви в Савт Бавнд Бруку, автобус.

Автобус виїжджає з Істпорту о год. 6-ій ранку та задержиться для забрання пасажирів на Лонґ Айленд Експрессвей і Вікс Ровд в Брентвуді та вдруге на Лонґ Айленд Експрессвей і дорозі ч. 110 в Меллвіллі.

Хто бажає скористати з того автобусу може замовити собі місце, телефонуючи на числа: (516) 727-3325 (516) 325-1996, або (516) 681-3641.

СЕНАТОР ДЖЕРЕМАЯ ДЕНТОН з Алабами виїхав до Риму і має в пляні зустрінутись з Папою Іваном Павлом II. Його зустріч з Папою не є тільки духовної натури. Сенатор хоче безпосередньо від Святішого Отця довідатись про виконаний на нього в 1981 році атентат турецьким терористом і справи пов'язані з цим атентатом. Крім зустрічі з Папою сен. Дентон розмовлятиме про цю справу з італійськими урядовими і поліційними чинниками.

ЗНОВУ ЗАСТІЙ У МАДРИДІ

Мадрид, Еспанія. — Пресове агентство Ройтерса інформує про новий застій на Мадридській конференції для справ безпеки і співробітництва в Европі і з цього приводу невтральні і незв'язані з жадними політичними чи мілітарними бльоками держави, формально запротестували проти цього застою і безнастанних зударів між великодержавами, які, мовляв, не дають змоги закінчити наради і випрацювати кінцевий комунікат з підсумками нарад.

Делегати менших европейських країн вирішили на спеціяльних нарадах, скликаних з метою дати поштовх до закінчення конференції, щоб сиґнатори Гельсінкських угод, 33 европейські держави, З'єднані Стейти Америки і Канади, визначили остаточну дату для закінчення нарад. Наради, як відомо, мали закінчитися у середу, 27-го квітня і тоді мав бути прочитаний так званий „кінцевий документ", підписаний усіма учасниками нарад.

Уміжчасі між делеґаціями ЗСА і СССР знову дійшло до зудару на тлі справ так званого „третього кошика" Гельсінкських угод і тоді голова американської делеґації адвокат Макс Кемпелмен засудив совєтське поступування проти дисидентських груп, завданням яких було наглядати за виконанням Гельсінкських угод, непошанування прав людини в СССР і цілковите заперечення права робітників на творення своїх вільних профспілок. Для прикладу він навів події в Польщі і ліквідацію профспілки „Солідарність" та поведінку тамошнього уряду Войцеха Ярузельского, дії якого повністю підтримує Совєтський Союз.

Совєтська делеґація натомість категорично заперечувала право американців говорити про права людини і ставилк наголос на розброєння, створення невтральної зони в Центральній Европі і переговори про редукцію міжконтинентальних нуклеарних ракет, які не мають жадного відношення до Мадридської конференції, бо про цю справу переговори велися тільки між делеґаціями ЗСА і СССР.

Амбасадор Норвеґії заявив кореспондентам, що західні делеґації вже приготовили кінцевий комунікат конференції, але він не є певний чи зміст цього комунікату буде одобрений усіма делеґатами. Амбасадор Великої Британії додав, що порозуміння між делеґатами немає і тому не можна спішитися з публікуванням кінцевого комунікату. Тим часом імпас в Мадриді триває і нема виглядів на якусь скору розв'язку.

КҐБ КЕРУЄ АФҐАНІСТАНОМ

Ню Йорк, Н.Й. — Полковник афганської урядової поліції, а тепер політичний втікач Мохаммед Аюб Ассіл перебуваючи коротко у Ню Йорку зустрінувся на розмові з кореспондентеми газети „Ню Йорк Трибюн" і розповів про відносини у його батьківщині Афганістані, окупованій тепер понад 100-тисячною совєтською армією, яка чинить масакри над афганським народом.

„Афганський уряд — це абсолютна маріонетка Москви", — заявив полк. Ассіл під час інтерв'ю. „Таки зараз після вторгнення совєтських військ до Афганістану, — розповідає далі М. Ассіл, — до Кабулю прибули совєтські високі старшини КҐБ і в першу чергу опанували міністерство внутрішніх справ, знищуючи при тому всіх тих, які не то що ставили спротив офіційній місцевій чи окупаційній владі, але були тільки підозрілими чи вже заздалегідь були поміщені на списках КҐБ, як зрадники революції. Таким чином країною почали керувати росіяни".

Розказуючи про численні розправи над повстанцями і борцями за вільний Афганістан, Ассіл підкреслив, що в сьогоднішньому Афганістані немає спеціяльних судів для політичних в'язнів і жадної можливости оборони. Всі юридичні справи рішають між собою представники армії, поліції і вже згадуване КҐБ. Совєти змінили навіть саме поняття права.

Сам Ассіл не мав змоги побувати на провінціїл, бо там тільки діють армійські частини і їхні „суди" та поліційні відділи. В Кабулі, натомість тільки в одній тюрмі, яка містить 5,000 в'язнів, приміщено сьогодні понад 20,000 осіб, переважно противників режиму, або тільки його критиків. Всіх політичних в'язнів в сьогоднішньому Афганістані нараховується понад 200,000 людей. В багатьох місцевостях військова влада перетворила школи, клюби, а навіть солідніші приватні будинки на в'язниці. Серед в'язнів можна зустріти всіх: повстанців, жінок, що симпатизують з ними, середньошкільників, а навіть дітей, що ще не доросли до цього віку. Полк. Ассілові доводилось зустрічати в тюрмі 8-9 річних дівчаток. Тортури в'язнів відбуваються за совєтським зразком, таким багатим і набутим на протязі 60-річного існування СССР, — заявив полк. М. Ассіл.

На запитання кореспондента, як він опинився на Заході, Ассіл відповів, що він в числі інших старшин поліції очолював групу паломників до Мекки. Тоді до Афганістану не повернувся не тільки він, але також півтори тисячі паломників-афганців.

Газета „Ню Йорк Трибюн", покликаючись на інші джерела, інформує також про посилені бої совєтських військових частин з повстанськими загонами і підпільним рухом. Згідно з цими інформаціями СССР втратив велику частину своїх вояків. У повідомленні згадується про існування ворожнечі в самій совєтській армії між мусулманськими і іншими вояками.

В КИТАЇ ЗНОВУ заарештували чотирьох старших католицьких священиків і засудили на різні терміни: одного на 15 років, двох — на 11 років, і четвертого — на 10 років. Офіційно їм закинено „шпигунську діяльність" на користь Заходу, але католицькі кола в Шанхаї, де відбулися арешти і суд, кажуть, що цих священиків покарано за передачу до Ватикану вісток про життя католиків у Китаї.

ВІСЬМОХ КОРСИКАНСЬКИХ сепаратистів, які виконали кілька бомблень у Парижі, Франція, у п'ятницю, 29-го квітня поставлять під суд за цілу низку вибухів, у місті, зокрема на чотирьох залізничних головних лініях і на летовищі. Разом заарештовано 22 особи, яких зловлено на виробленні вибухових речовин і фальшуванні грошей.

НОРВЕҐІЯ БОРЕТЬСЯ *проти* вторгнення совєтських підводних човнів у її територіяльні води знову. На кінець цього тижня появився біля її берегів у глибинах підозрілий таємничий „об'єкт", здогадно совєтського походження, що його виявлено сонарним приладом. Військовий корабель-фреґат вистрілив проти цього „інтруза" спеціяльні ракети, призначення яких нищити ворожі підводні човни. Відтоді на поверхні води появилися плями з пального, яким рухаються двигуни підводних човнів.

З МОСКВИ ПОГРОЖУЮТЬ

Москва, СССР. — Сотні тисяч народу маршували 1-го травня в Москві для відзначення „свята робітника" як теж для того, щоб показати світові мілітарну потугу Совєтського Союзу. Відмінним на цьогорічних відзначеннях був сильний антиамериканський характер цього „робітничого свята". Між членами Політбюра під проводом генерального секретаря КПСС Юрія Андропова бракувало Константина Черненка, хоч його портрет несли разом з портретами інших совєтських провідників. Офіційні совєтські джерела повідомили, що Черненко хворіє і тому не міг бути на параді.

Сотні транспарантів мали різні атиамериканські карикатури й написи, що висміювали й засуджували американську закордонну політику, обвинувачуючи ЗСА в агресії, тощо.

Майже всі амбасади західніх країн бойкотували параду, продовжуючи цей дипломатичний бойкот СССР від часу інвазіїл Афганістану совєтськими збройними силами в грудні 1979 року. Амбасадори Швеції і Норвеґії мали ще іншу причину не брати участи в першотравневих парадах в Москві, тому що від двох тижнів згадані країни проганяють „таємні підводні човни", які оперують біля берегів тих двох скандинавських держав й які, на думку спеціялістів, є совєтського походження.

Не зважаючи на „спонтанність" тих святкувань сотні тайної і умундурованої поліції обставили головні вулиці Москви так, що ніхто не міг вийти з проходу. Після півторагодинної паради, товпи учасників скоро розійшлися, залишаючи порожніми Червону Площу та сусідні вулиці.

Совєтський уряд також загострив видачу віз для чужинців, а совєтські громадяни, які не мали спеціяльного писемного документу на право жити в Москві, не були допущені на цей імпозантний, зорганізований урядом, спектакль.

Плянують посилену боротьбу проти сандіністів

Вашінґтон. — Національний герой революції в Нікараґуа, Еден Пастора Ґомез, який потім зірвав з сандіністами, „розпочне незабаром великі воєнні дії", щоб скинути сандіністський уряд. Цю вістку подав один із політичних співробітників Пастори, Альфонсо Робельо Калєхас.

Робельо також повідомив, що дві антисандіністські фракції, які відкрито заявляють, що вони ведуть боротьбу окремо, таємно провели обережні переговори про спільні дії.

Робельо, який був промисловцем і входив у склад першої хунти після прогнання генерала Анастазіо Сомози в 1979 році, заявив, що воєнні дії необхідні тому, що сандіністи відмовилися від політичного розв'язання за столом переговорів.

Він додав, що багато европейських і американських політичних діячів висловлювали застереження відносно відкритої підтримки Пастори і Робельо тому, „що ми не маємко армії".

Багато того, що сказав Робельо, він плянував сказати на пресовій конференції в Мехіко минулого тижня перед тим, як його вислали з тієї країни.

Робельо сказав, що він зустрічався з американськими офіційними особами, але як головний керівник Демократичного революційного союзу разом з Пасторою, відмовився відповідати на питання, які відносилися до того, чи він схвалює американську допомогу іншій нікараґуанській ґрупі, Демократичним силам, яка намагається скинути сандіністський режим, проникаючи на територію Нікараґуа з сусіднього Гондурасу.

Робельо сказав, що він проти будь-якого чужоземного вмішування у справи Нікараґуа, але додав, що сили, які стараються скинути сандіністський уряд мусять мати підтрику, бо сандіністів підтримує Куба.

Землетрус у Каліфорнії знищив містечко

Коалінґа, Каліф. — У понеділок, 2-го травня ц.р., Каліфорнію знову навістив землетрус, який майже цілковито знищив місцечко Коалінґа та спричинив чимало матеріяльних шкод в інших місцевостях, зокрема в долині Сан Джоакін, у якій від трясення землі і вогню постраждали понад 150 мешканевих та інших будинків, а десятки осіб були поранені і перевезені до лічниць у сусідніх місцевостях.

Землетрус було чути від Сакраменто в північному напрямку до Лос Анджелесу в південній частині, а також у східній частині Ріно, Невада.

Місцеві речники заявили, що у вівторок, 3-го травня, рятункові групи відгребували з-під грузів забитих і поранених осіб, бо як заявив шериф містечка Коалінґа, „у кожному будинку, який був знищений землетрусом жили люди, які в більшій чи менші мірі постраждали". Середмістя цього малого містечка з населенням біля 7,000 осіб, розташованого біля 200 миль від Сан Франсіско, було цілковито знищене і будинки лежать в ґрузах. Розвідчі літаки, які були вислані в околицю землетрусу ствердили справжню катастрофу в Коалінґа. Один з летунів звітував до централі, що „горить ціле місто і нам, з огляду на ґустий дим, не вдається ствердити розмірів землетрусу".

Кореспонденти, які були свідками землетрусу, ствердили, що багато поранених осіб є також у місцевості Евенал, 15 миль від Коалінґа, де загорілися збірники з бензиною і природним газом.

Стейтові власті вислали до загрожених місцевостей гелікоптери з лікарями, медикаментами, накривалами та іншою допомогою, рятуючи в першу чергу населення, особливо поранених, старших і дітей.

Америка запевняє Південну Корею щодо військ

Сеул, Південна Корея. — Напередодні приїзду до Америки міністра закордонних справ Південної Кореї, Лі Бум-сук, Уряд ЗСА повідомив Південну Корею, що Америка продовжуватиме стаціонування американських збройних сил та допомагатиме Південній Кореї в обличчі загрози зі сторони комуністичної Північної Кореї.

Міністер Лі відбуде конференцію з президентом Роналдом Реґеном, чільними сенаторами і конґресменами, як теж з представниками Державного департаменту і Департаменту оборони.

Відносини між Вашінґтоном і Сеулем поліпшилися від того часу, як Америка перестала говорити про забрання своїх збройних сил з Південної Кореї.

ПОСИЛЮЮТЬ ХІД ПЕРЕГОВОРІВ

Єрусалим, Ізраїль. — Американські та ізраїльські офіційні особи, заявили в понеділок, 2-го травня, що вони зробили поступ у розв'язці проблем, які затримували угоду про виведення ізраїльських військ з Ливану.

В той час, як державний секретар ЗСА Джордж Шулц старається зробити зрушення в переговорах за останні кілька днів, інтенсивність переговорів зросла в Єрусалимі так само, як і в Бейруті, наприкінці минулого тижня.

Шулц провів 18 годин у суботу і неділю в розмовах з ливанськими лідерами, щоб приблизити погляди сторін. Він провів 11 годин в Єрусалимі після неділі та залишився ще на деякий час, щоб мати нові розмови з ізраїльськими лідерами у вівторок вранці, перед тим, як повернутися до Бейруту на нову рунду розмов там.

Прем'єр-міністер Ізраїля Менахем Беґін після зустрічі з Шулцом заявив кореспондентам, що „атмосфера була прекрасна", але одночасно додав, „я мушу сказати, що є ще деякі важливі проблеми, які треба обговорити як в Єрусалимі, так і в Бейруті.

Шулц та інші американські офіційні особи також говорили про „особливо конструктивні розмови в дружній та діловій атмосфері".

Познакою, що ізраїльці правдоподібно сподіваються угоди є те, що ізраїльська преса не розголошує подробиць переговорів і заявляє тільки, що на переговорах робилися „дуже серйозні старання в доброму настрої".

Тим часом інші ізраїльські офіційні особи критикували в понеділок, 2-го травня, рішення Адміністрації президента Роналда Реґена про обмеження в продажі Ізраїлеві важливої технолоґії для проєктування і виробництва частин крила і хвоста для нового винищувача, який має виробляти сам Ізраїль. Хоч можливо це рішення не має прямого відношення до переговорів Шулца, але в загальній картині положення ба Близькому Сході, воно безумовно впливатиме на переговори.

З другого боку, лідер Палестинської Визвольної Організації Ясір Арафат заявив у понеділок, що державний секретар Джордж Шулц прибув на Близький Схід, щоб промощувати дорогу „імперіялістичним проєктам" проти арабського світу.

Президент Сирії Гафез аль-Ассад також заявив у понеділок, що умови які Ізраїль ставить для виведення своїх військ з Ливану, є неприйнятними і вимагав, щоб ливанський уряд відкинув їх.

В Америці

З НАДІЄЮ ДАТИ мешканцям нюйоркського стейту більшу можливість у підборі демократичного кандидата на президента у виборах в 1984 році, губернатор цього стейту Маріо Квомо має в пляні зустрінутись з багатьма досі зголошеними кандидатами. У понеділок, 2-го травня ц.р., Квомо зустрінеться із сенатором Джаном Ґленом з Огайо у своєму бюрі, яке знаходиться в будинку світового торговельного центру у недалекому віддалі від міської ратуші. Квомо також плянує дати кожному з кандидатів відповідний форум, на якому вони мали б змогу у безпосередній зустрічі з виборцями, розказати їм про свою програму. Черговими кандидатами в Ню Йорку будуть сенатори Ернест Голлінґс і Ґері Гарт.

ДОСЛІДНА ІНСТИТУЦІЯ Гарріса провела опити серед 1,833 виборців і ствердила, що президент Роналд Реґен, не зважаючи на різні контроверсії і тяжкий економічний стан, переважає Волтера Мондейла, одного з чолових демократичних кандидатів на президента 48 до 46 відсотками. Р. Реґен, згідно з опінією виборців, є сьогодні найсильнішим кандидатом Республіканської партії, якщо б він рішився кандидувати на другу каденцію, чого він досі ще не сказав. Віцепрезидент Джордж Буш перевищує Мондейла 50 до 46 і навіть сен. Говард Бейкер, речник республіканської більшости в Сенаті, перевищує у відсотках Мондейла. Натомість сен. Роберт Дол отримав 19 відсотків менше і конґресмен Джек Кемп програв в користь Мондейла 63 до 30 відсотків.

КАТОЛИЦЬКІ ЄПИСКОПИ, не зважаючи на деяку критику у відношенні до їхнього становища щодо дозброєння Америки, зібралися в неділю, 1-го траня ц.р., в Чикаґо, щоб остаточно випрацювати раніше дискутований документ у формі маніфесту і резолюції, яка закликала б федеральний Уряд і американський нарід до більшого зусилля на відтинку мирних заходів, засуджувала б дальші озброєння, зокрема на відтинку нуклеарної і хемічної зброї. Прийняття такої резолюції, — кажуть її прихильники, висуне американських римо-католиків на передове місце в русі миру, який без сумніву є світовим рухом. На жаль, — твердять деякі політичні спостерігачі, — цей рух є сильно інфільтрований Москвою і його складові частини критикують в першу чергу свої уряди, а поминають найбільшого продуцента і експортера зброї — Совєтський Союз.

УВЕЧЕРІ З НЕДІЛІ НА понеділок, з 1-го на 2-го травня ц.р., невідома особа на покладі пасажирського літака Капітоль ДС-8 з 212 пасажирами, наказав обслузі літака скерувати машину в сторону Куби, кажучи, що у нього є зброя і вибухові матеріяли. Літак летів з Пуерто Ріко до Маямі на Фльориді. Згідно з інформаціями Федерального Бюра Інвестиґацій (ФБІ) літак осів годину пізніше на летовищі в Гавані і захоплювач літака був арештований кубинською поліцією. Він не ставив жадного спротиву поліції і добровільно віддав в руки поліціянтів зброю і загорнутий у шматину клунок. Покищо не відомо, коли кубинські чинники відпустять літак і пасажирів.

РЕЧНИКИ ПОЛІЦІЇ В ЧИКАҐО у своєму річному звідомленні до Федерального Бюра Інвестиґацій (ФБІ) інформують, що злочини в цьому місті збільшились в 1982 році і в перших трьох місяцях 1983 року на приблизно шість відсотків. З фінансових причин поліція в цьому місті не змогла ефективно боротися із злочинцями, особливо з організованим злочином, що його допускаються члени різних мафій.

ПІСЛЯ ЗБОМБЛЕННЯ американської амбасади в Ливані, Вашінґтон перестеріг також амбасади в інших країнах світу, щоб вони скріпили охорону приміщень. Крім того Державний департамент опрацьовує для персоналу амбасад ЗСА за кордоном спеціяльну брошурку, яка дає вказівки, як треба заховуватись у випадку терористичних нападів та інші допоміжні інформації.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Їхнє завдання — шпигунство

Директор Федерального Бюра Інвестиґацій (ФБІ) Вілліям Г. Вебстер заявив зацікавленим кореспондентам, що службовці цієї установи, студіюючи поведінку і активність совєтських „дипломатів" і представників різних комуністичних підприємств у З'єднаних Стейтах Америки, прийшли до висновку, що кожний третій „дипломат" із Совєтського Союзу й інших комуністичних держав, займається шпигунською роботою.

Виступаючи на телевізійній програмі Сі-Бі-Ес-Нюз, Вебстер категорично заперечив совєтські твердження, що викинення західніми країнами совєтських „дипломатів" — це широко запроєктована „імперіялістичними кругами на Заході провокація проти СССР" і, що її, мовляв, зумисно „оркеструють ненависники країн соціялістичної співдружности".

Справу совєтського шпигунства, однак, треба поширити також на інші країни і не обмежувати її тільки до ЗСА, бо висланники Юрія Андропова, колишнього шефа КҐБ, а тепер генерального секретаря ЦК КПСС, діють у всіх країнах світу. В 1981 році із західніх країн викинено 27 совєтських „дипломатів", чи зглядно проголошено їх „персонами нон ґрата" і попрошено покинути демократичні країни. В 1982 році це число совєтських „персун" збільшилося до 49 осіб, а в перших чотирьох місяцях цього року вже розкрито 65 шпигунів (47 в самій Франції), які були на „дипломатичній службі" СССР і якщо справи з розкриттям совєтської „активности" йтимуть дотеперішніми темпами, то цьогорічна „квота" імперських шпигунів може бути рекордовою та наздогнати 1971 рік, коли то тільки з Великобританії було викинено 105 аґентів КҐБ.

Як можна було сподіватися, Москва пересторогу Франції цілковито зіґнорувала, а в совєтській пресі появилися навіть замітки, що така політика президента Франсуа Міттерана „не служить інтересам світового миру і співпраці між народами".

Доказом комуно-московської іґнорації була поява совєтських воєнних кораблів з околиці французького побережжя, недалеко від місця випробування Францією нуклеарної зброї. Клопоти із совєтськими підводними човнами має також Швеція й інші країни. Крім Великобританії, Франції, ЗСА, Західньої Німеччини, Італії, Еспанії, Данії, Голляндії, Бельгії — також інші численні країни почали приглядатись до діяльности совєтських „дипломатів", а деякі навіть вже застановляються скільки їм цих шпигунів прийдеться викидати.

Чим можна пояснити таку велику кількість переловлених совєтських шпигунів — запитують деякі совєтологи і політичні аналітики. Очевидно, посиленою дією КҐБ на Заході в першу черґу, особливо відтоді, як на кремлівському троні засів сам головний шпигун Ю. Андропов. Окрему увагу аґенти КҐБ присвячують збиранні технологічних інформацій, бож всім відомо, що московська імперія побудована не тільки коштом поневолення все нових і нових народів, але й на крадежі закордонних таємниць, що вже давно доказали західні знавці цієї справи. Кремлівські лідери здають собі докладно справу, що без технологічного злодійства їм ніколи не вдасться зрівнятись з високорозвиненими індустріяльно західніми суспільствами і тому вони вирішили кинути на „західній ринок" цілу плеяду шпигунів, які мають допомогти совєтським вченим змодернізувати імперію і вивінувати її новими винаходами. Ці „дипломати чорного діла", у виді працівників амбасад, торговельних місій, кореспондентів тощо, совісно сповняють свої завдання, аж до часу поки їх не переловлять на гарячому західні розвідчі центри і не „попросять" покинути країну. Рисков на це справа, але вона оплачується совєтським лідерам, бо вони з практики знають, що завдяки такій діяльності совєтських „дипломатів" імперія перетворилась у могутнє царство з модерними нуклеарними міжконтинентальними ракетами, які практично беручи, сьогодні загрожують цілому світові.

Можливо, що остання шпигунська хвиля приведе до хоч частинного протверезіння на Заході і обмеження діяльности совєтських „дипломатів", завданням яких є шпигунство.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Омелян Пріцак

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ „ЯД ВАШЕМ"

У книзі пророка Ісаї є місце, де Бог говорить про чужинців та євнухів, що кріпко трималися його заповітів:

„їм я дам у домі моїм місце і ім'я краще, чим власним синам і дочкам: дам їм вічне ім'я (ядва-шем, дослівно пам'ятник і ім'я), що ніколи не зітреться" (гл. 61, вірш 5).

Коли у серпні 1945 року зібрався у Лондоні перший повоєнний Сіоністичний конгрес, він одноголосно прийняв ідею М. Шенгабі із Кіббуці Мішмар Га Емек (висловлену ним кілька років раніше), створити вічну пам'ять жидівським жертвам нацизму, називаючи його, власне, ім'ям взятим із книги Ісаї. Вісім років пізніше, у серпні 1953 року ізраїльський парлямент Кнессет, на пропозицію тодішнього міністра виховання й культури проф. Бен-Зіон Діндра, знову ж таки одноголосно прийняв закон про створення фундації Яд Вашем зі завданням активно увіковічнити ім'я жертв голокосту. Офіційне відкриття першого пам'ятника зі системи заплянованих будівель (що усі вміжчасі закінчені) на Горі пам'яті (Гар Газікарон) відбулися в році 1957.

Але властива дослідна праця почалася зараз після ухвали Кнессету вже у 1954 році. Жиди почали з того, що найскоріше підлягає забуттю або законам смерти — збирання свідчень трагічних подій від оцілілих учасників. По сьогодні наґрали на магнітофонні ленти спомини біля 50,000 людей, учасників, що пережили Голокост. Цей прецінний матеріял скаталогізований і разом з іншими документами, такими як фотознімки (зібрано понад 40,000 індивідуальних знімок та біля 100 альбомів), фільмів, мікрофільмів, свідчень з процесів, — займає біля 1,000 метрів полиць.

Спеціяльна бібліотека, теж основана у 1954 році, зараз начисляє понад 50,000 одиниць (книжки, журнали, газети) і охоплює публікації у 50-ти мовах.

Як Вашем видає спеціяльний журнал-річник і бюлетені в двох мовах: англійській та єврейській (теж вже від 1954 року).

Керівникам інституцій удалося дістати або оригінали або копії більшости офіційних німецьких документів і публікацій відносно Голокосту. З них та інших меморабілій створено цінний і своєрідний музей. Але не моїм завданням на цьому місці подавати опис тієї незвичайної жидівської мемуарної установи. Я згадую її у контексті нашого Голокосту. Оцей термін — „Інший Голокост" — уже досить закорінився завдяки творчій активності молодого публіциста і подвижника ідеї — д-ра Богдана Витвицького.

І тут немає найменшого сумніву, що це зрівняння обох голокостів відповідає дійсності. У двох оцих нелюдських трагедіях нашого століття, українському спочатку і жидівському пізніше, — загинуло принаймні по 6-7 мільйонів людей як наслідок плянованого нищення однієї нації тоталітарним правлінням другої нації.

У цьому і наступному році ми стоїмо перед 50-ою річницею Українського Голокосту. Як далеко ми ще від того, щоб ця трагедія української нації була нами самими гідно пережита, перестудійована, оцінена і подана культурному світові як український досвід — мементо тоталітарного режимує.

Ми не змогли навіть перед маєстатом мільйонових жертв побороти свої традиційні незгоди і — наслідуючи жидів — одностайно виступити із поклоном жертвам і оскарженням винуватих.

Слідуючи за творчою ініціятивою ФКУ, Український Науковий Інститут Гарвардського Університету — при грошовій допомозі ФКУ, УНС та всієї української громади у цій країні поселення, ще два роки тому почав плянову дослідницьку роботу над вивченням проблеми Великого голоду 1932-1933 років. Була замовлена монографія у найкращого спеціяліста сталінського терору у світовому маштабі — проф. Роберта Конквеста. Її завданням є подати цілу ваготу української трагедії у ширшому контексті світової історії так, щоб вона стала частиною прикрого досвіду і сумління усього культурного світу. Не диво, що зразу була акція, щоб тому запобігти, зі сторони совєтських чинників. Як нас поінформував автор, чернетка цієї монументальної праці буде готова восени біжучого року, тоді вона буде передана дирекції УНІГУ, щоб стати предметом дискусії наукової сесії УНІГУ.

До активної співпраці було заангажовано молодого американського дослідника історії України двадцятих і тридцятих років нашого століття — Джеймса Мейса. Цей талановитий і жертвенний науковий співробітник УНІГУ став своєрідним „фактотум" у проблемах Українського Голокосту. Хто його не знає? За останні два роки він об'їздив з доповіддями десятки українських громад усієї Північної Америки, а крім того виступав — сам або з проф. Р. Конквестом — з фаховими рефератами на численних наукових симпозіях Америки, Канади, Ізраїлю. Він давав і продовжує давати інтерв'ю численним неукраїнським газетам, радіовим та телевізійним репортерам. Коли виникає де б то не було потреби інформувати українську або чужи-

(Закінчення на стор. 8)

Ольга Соневицька

На Маківку

(Спогад)

Зі Львова до станції Рожанки не дуже далеко: три години їзди поїздом через Стрий, Синевідсько, Сколе, Гребенів, Тухлю. Тому, перебуваючи в 30-их роках у Львові, ми майже щороку виїжджали на вакації в цю чарівну країну, в бойківські Карпати.

Рожанка — залізнича зупинка: маленький, червоний дімок у незвичайно романтичній околиці серед вічно зелених гір над річкою Опором, що шумить і переливається теплішою течією з Лавочного і Славська та зливається в цьому місці з холодною водою потока Рожанки, що біжить повз залізничу станцію з бойківських сіл Рожанок, Вижньої і Нижньої.

Перейдемо залізничий місток на річці, на якому спинялись останні вагони поїзду, перескочимо „нелегально" залізничі дроти, — і ми вже на посілості проф. Мінка у підніжжі гори Татарівки. Проф. Мінко і його дружина Мелася — наші старі знайомі і в їхньому домі переводимо вакації, присвячені відпочинкові і туристиці. До того ж у цій околиці ми мали шматок землі над Опором, закуплений і розпарцельований Тернопільською Учительською Громадою, де плянували поставити хату і під осінь життя замешкати на лоні наших чудових Карпат, відпочиваючи від гамірного — як нам тоді здавалося — Львова. На жаль, ці мрії так і мріями залишились...

Щороку під час вакаційного дозвілля на Бойківщині ми обов'язково ходили в товаристві наших знайомих на далеку Маківку поклонитися могилкам Українських Січових Стрільців, що поклали там свої голови в днях 29-го квітня до 2-го травня 1915 р. в переможних боях з російським напасником. Так було і в 1935 році. Того року багато народу вибиралося на прощу, бо припадала 20-літня річниця боїв на Маківці.

• • •

Початок серпня, неділя, призначена на поминки. Вчасним ранком вибираємося в дорогу. Ідемо спершу в бік Славська. Небо синє-синє, в повітрі запах живиці мішається з запахом квітів і трав у чарівний букет пахощів. Ідемо якийсь час вздовж Опору, а праворуч звисає над нами стрімкий масив Салашища. Згодом минаємо і вузенькою стежечкою праворуч пнемося на ширшу доріжку, що веде в бік більшого села Головецька. Сонце починає припікати, живиця п'янко пахне. З усіх сторін пливе народ, ніби на прощу. Не тільки люди з довколишніх і подальших сіл, але й паломники зі Стрия і Львова. Подибуємо дуже багато наших знайомих.

Але ми вже зайшли на розлогу полонину. Могилки УСС-ів упорядковані і заквітчані. Це наша молодь опікується могилками поляглих героїв. Здалека виднієь обмаєний смеречиною престол, ще прикріплюють на виходовій брамі виплетені з зелені букви УСС.

Чудова днина. Святковий настрій. Але в нього згодом тут то там вплітається якась тривога, якийсь неспокій. Люди шепчуть собі, що поза кущами поховалася польська поліція, прибуваючи з села Головецька. Спочатку люди і не доглянули її. Проте народ збирається більше й більше, і вже вся полонина повна людей, — старших, молодих і дітей. Що буде, то буде, а пом'янути померлих хіба можна.

— Ми ж прийшли тільки помолитися за спокій душ наших хлопців, чому ж їм боятися мертвих?

Служба Божа кінчиться, священик виходить на імпровізовану проповідницю. Народ підходить ближче, скупчується в суцільну масу, щоб почути проповідника, бож тоді ще не вживали мегафонів, що посилювали б голос.

— Во ім'я Отця, і Сина, і святого Духа... — промовив перші слова проповідник.

Нараз, як з-під землі вигринули білі шапки польських поліцаїв (на літо вони закладали на ґранатові шапки білі покриття). Як з-під землі з'явився польський окупант, перелякавшись українського слова Божого і спокійної маси народу, що прийшла згадати і помолитися за душі своїх синів, що віддали молоде життя в боротьбі з російським окупантом.

— Розейсьць сєн! — почувся крик, з різних сторін посувалася лава поліцаїв, бючи вправо і вліво ґумовими палками.

Зчинилася паніка. Хтось крикнув „Триматися спокійно!" Хтось почав співати „Не пора..." Не всі розуміють, що сталося, адже так спокійно, так урочисто відбулася Богослужба. Та й не можна було розігнати таку велику кількість народу.

Зібрана громада не далася вивести з рівноваги. Панахида таки відбулася. Горами і полонинами розійшовся широкою луною сердечний спів стрілецьких пісень. „Спіть, хлопці, спіть! Спіть, хлопці, спіть! Про долю-волю сніть, про долю-волю вітчини. Чи можуть бути кращі сни?" Піснею „Видиш, брате мій..." закінчилися вшанування-поминки в 20-ліття бою на Маківці. А наступ польської поліції ще більше сцементував нарід.

Із Маківки ми верталися піднесені на дусі і бадьорі. Поліція не здужала спинити і розігнати здисциплінювану масу, не зуміла спинити пісні автохтона землі, і мусіла відійти непомітно.

Василь Лев

ЦІКАВА ПУБЛІКАЦІЯ ПРО 300-ЛІТТЯ ВІДСІЧІ ВІДНЯ

На книжковому ринку появилася нова книжка, друкована українською та німецькою мовами: Борис Ямінський, „Відень 1683 — Козаки і Кульчицький"; Видання: СУФА Союз Українських Філателістів Австрії, Відень 1983; 239 стор. 147x210 мм лежача позиція; численні ілюстрації. Стор. 178-239: Каталог двомовних німецько-українських спеціяльних поштових штемплів австрійської пошти. Книжку оформив Ергард Штайнгаґен, як і Ямінський уродженець Австрії українського походження. На стор. 168-170 є резюме англійською мовою Нагайла. Гарно видана на крейдовому папері і багатоілюстрована книжка про відсіч Відня 300 років тому відразу заголовком заповідає про потребу видання її Борисом Ямінським — роля козаків у відсічі та оборона вияснення, хто був Юрій Кульчицький.

Праця Ямінського попереджена привітними вступами — д-ра Рудольфа Кірхшлеґера, президента Австрії, Блаженнішого Патріярха і Кардинала Йосифа Сліпого, почесного президента СУФА (який покликається на ватиканські документи про ролю козаків у відсічі), Леопольда Граца, бурґомістра і губернатора Відня, технічного радника інж. Гайнріха А. Гайнца, начальника району, Карла Дітріха президента віденської Торговельної палати, д-ра Гайнріха Ібляйса, генерального директора поштового і телеграфічного уряду, почесного предсідника СУФА. У Вступному слові Управа СУФА подає причину видання цієї книжки, а саме довести до відома західньому світові про великі заслуги українських козаків у відсічі Відня у 1683 році. Борис Ямінський, український уродженець Відня, історик, журналіст і філателіст (від 1975 року голова СУФА) в приступний спосіб, однак на науковій базі пов'язує події Відня з-перед 300 років аж дотепер із українською історією. Він згадує українців у Відні, колишніх горожан Австрії, послів і сенаторів, культурних діячів, учених, дипломатів, бюрових і фізичних працівників. Їхні нащадки творять тепер у Відні сильну громаду, зосереджену при українській католицькій парохіяльній церкві ім. св. Варвари, де пульсує оживлене релігійне і культурне життя. При тому автор дав короткий змістовний огляд козацької держави в XVII сторіччя.

І тут приходимо до справи облоги Відня в 1683 році, великим турецьким везиром Кара Мустафою, який з наказу султана Магомеда IV вирушив із близько двістітисячною армією на здобуття Відня з метою утворення султанату в Австрії та Мадярщині. Цю думку підтримувала протиавстрійська коаліція, інспірована французьким королем Людвиком XIV. Австрія була заслаба і ледве, чи змогла б була опертися турецькій навалі. Та Папа Інокентій XI склонив польського короля Яна III Собєського утворити разом із австрійським цісарем Леопольдом Святу Лігу і приєднати до неї інших князів та королів. Також поручив йому звербувати козаків, хоробрих вояків і загартованих у боях із турками і татарами. На це Папа асиґнував великі суми грошей для козаків, як також і для військ Собєського. Частину козаків вислано на Крим, щоб нападами на татар відвернули увагу від військ Собєського, в якого армії було 4000 козаків кінних і піхотинців. Крім того до них долучилися ще й інші козацькі загони. Коли Кара Мустафа заняв Угорщину й підступав під Відень, Собєський вирушив із своєю армією через Шлеськ і Моравію в напрямі Відня. Недалеко від столиці зустрінувся із князем Леопольдом Льотарінґським, скоро прилучилися до них 14 тисяч франьконських військ під проводом графа Вальдека, саксонський князь з 10,000 війська, баварські добровольці з 12,000 війська, 16, 000 польського війська під проводом Яблоновського і 28,000 австрійських добровольців. Провід над цілою армією обняв король Собєський. Дня 1-го вересня ціла армія зближилася до Дунаю.

Тим часом у Відні, з якого виїхав цісар Леопольд, залишилася залога під проводом графа Штарґемберґа з 10 до 16 тисяч війська і добровольців міщан. Турки оточили місто і штурмували його на той час модерною зброєю. В наслідок браку води, харчів, ранених вояків почала ширитися червінка і спричиняла великі спустошення. Залога очікувала допомоги ззовні, а армія князя Льотрінґського про це не знала. Але був у Відні проворний українець шляхтич з-під Самбора Юрій гербу Сас Кульчицький, який знав турецьку мову і звичаї. Йому доручено перейти турецьку облогу з вісткою до австрійського війська. Це йому пощастило. Дня 3-го вересня війська Собєського почали бій із турками. Вирішний бій відбувся 12-го вересня, в якому козацька кіннота з польськими гузарами заатакувала табір Кари Мустафи, інші відділи розгромили турків і освободили Відень. Собєський не пустився в погоню за турками, побоюючися засідок. Зате кн. Льотрінґський переслідував турків че-

(Закінчення на стор. 8)

Д-р Мирон Б. Куропась

АМЕРИКАНСЬКА „ЧЕРВОНА ДЕКАДА" ПРОМОВЧУВАННЯ ВІСТОК ПРО ВЕЛИКИЙ ГОЛОД

II.

У подібну ноту вдаряв і американський квейкер Генрі Гаджкін: „Коли ми дивимося на величний експеримент братерства у Росії, — писав він, — нам може здаватися, що якесь туманне відчуття Ісусового шляху, недовідомого, дає надхнення для нього..." 5)

Інші відкривали там суть цілеспрямування і суцільних вартостей. Корліс і Марґрет Ламонт зробили висновок, що совєтські люди щасливі, тому що вони мають нагоду складати „конструктивні жертви з блискучою метою", не зважаючи на деякі „труднощі і напруження" в самій системі 6).

Знову інші знаходили гуманність у совєтських тюрмах. „Совєтське правосуддя, — писала Ана Люїз Стронг, — намагається створити злочинцям нове довкілля, в якому правопорушники навчаться діяти в нормальний спосіб як відповідальні совєтські громадяни. Що менш суворе ув'язнення — то ліпше; що менше засуджений відчуває тиск в'язниці — то краще... табори примусової праці завоювали собі високу репутацію по всьому Совєтському Союзі як трудово-виправні місця, де десятки тисяч чоловіків перейшли цілковите перевиховання" 7).

Совєтський Союз мав щось принадне для кожного: лібералі там знайшли соціяльну справедливість і рівність, мудрих і дбайливих лідерів, відбудовані інституції і інтелектуальну стимуляцію. Бунтарі (з Заходу) знайшли там підтримку для своїх ідей, їхньої „святої справи": для контролі народин, сексуальної рівноправности, прогресивної освітньої системи, футуристичних танців чи Есперанто і подібного. „Навіть найбільш твердолобі капіталісти, — писав Юджін Лайонс — американський кореспондент у Москві, — знайшли там видовище на свій смак — відсутність страйків, відсутність балаканини, тяжку працю..." 8).

До хору лібералів на прославу Сталіна і його нового суспільства приєдналися американські дипломати, такі як Джозеф Е. Дейвіс, який доводив, що Сталін насправді впертий демократ, який добивається конституції, що буде охороняти основні права людини „навіть всупереч тому, що це створить загрозу його владі і контролі партії" 9). Як і більшість лібералів Дейвіс ніколи не визнав, що переслідування, суди і чистки, які відбувалися за влади Сталіна, були ним самим штучно інсценізовані. „Припустити таке, — писав він, — означало б посідання творчого ґенія Шекспіра і ґенія Беляско в сценічній постановці". 10). Ані не вірив він, що Сталін, — якого Дейвіс зображував як морального, скромного, тихого, — був особисто заанґажований в усуванні його колишніх колеґ 11). Не зважаючи на те, що він особисто знав ближче багатьох з жертв тих чисток, був з ними на спільних обідах, Дейвіс пізніше зробив висновок, що страта цих людей мала оправдання: вона усунула з життя „П'яту колону" в Росії, яка, йдучи в ногу з „Гітлеровим пляном щодо України", робила змову, щоб „розчленувати Совєтський Союз" 12).

У З'єднаних Стейтах Америки вміжчасі ліберальна преса була рівнож закохана в Сталінові. В місячному журналі „Совєтська Росія сьогодні" Аптон Сінклер, Макс Лернер і Роберт М. Ловетт писали полум'яні звідомлення про важливу ролю Москви у обороні демократичних принципів. 13). На думку проф. Фредеріка Л. Шумана, дійсного члена совєтського оборонного „тіму":

„Велике розходження поміж сучасними суспільствами — це не розкол поміж 'капіталізмом' (демократичним чи фашистським) і 'комунізмом', але поміж тими (чи то в Манчестері, чи Москві, Марселі чи Міннеаполісі), хто вірить у глузд і в уряд від народу, через народ і для народу, і поміж тими (чи вони в Мюнхені, Мілані чи Мукдені), хто вірить у силу і у владу від, через і для самозванчої оліґархії, влади власности і привілеїв 14).

Для публікації „Нейшен" Росія була першою в світі справжньою демократією, і будь-хто, хто не вірив у це, був або „зловмисним або невігласом" 15). Для „Ню Ріпаблік" комунізм був „фальшивим привидом" 16), вигадкою, щоб страшити. Коли група 140 американських інтелектуалів, пов'язаних з Комітетом за свободу культури в СССР, у перший список країн, які відмовляють людські права і культурну незалежність (своїм громадянам), вмістила і Совєтський Союз, — то приблизно 400 ліберальних американців — включно з ректорами і професорами університетів і такими відомими іменами, як Ленґстон Гюз, Кліффорд Одетс, Рішард Райт, Макс Вебер, Ґренвілл Гікс, Люїс Антермеєр та Джеймс Тирбер — підписали і ухвалили опублікувати „Відкритий лист", тавруючи назвою „фашисти" всіх тих, хто посмів піддати думку „фантастичної брехливости, що СССР і тоталітарні країни є в своїй суті тотожні". До засуду, висловленого у „Відкритому листі", приєдналися своїми гострими редакційними коментарями також „Нейшен" і „Ню Ріпаблік" 17).

Як Пресовий корпус скрив відомості про Голод?

У січні 1928 року Юджін Лайонс, новоприйнятий на працю кореспондент для Юнайтед Пресс, прибув до Москви обійняти свій пост

(Продовження буде)

5 Цитовано у Paul Hollander, Political Pilgrims: Travels of Western Intellectuals to the Soviet Union, China and Cuba, 1928-1978 (New York: Oxford University Press, 1981) p. 124.
6 Там таки, стор. 127
7 Там таки, стор 144-145.
8 Там таки, стор 106.
9 Там таки, стор. 106.
10 Там таки, стор. 164.
11 Joseph E. Davies, Mission to Moscow (New York: Simon and Schuster, 1941) pp. 191-192.
12 Там таки, 262.
13 Frank A. Warren III, Liberals and Communism: The „Red Decade" Revisited (Bloomington: Indiana University Press, 1966) p. 105.
14 Там таки, стор. 109.
15 Там таки, стор. 105.
16 Там таки, стор. 149.
17 Eugene Lyons, The Red Decade: The Stalinist Penetration of America (Indianapolis: Bobbs-Merrill Company, 1941) pp. 342-351.

ДОРОГІ БАТЬКИ! ЯКЩО БАЖАЄТЕ ЗВ'ЯЗАТИ СВОЇХ ДІТЕЙ НА ВСЕ ЖИТТЯ З УКРАЇНСЬКОЮ ОРГАНІЗОВАНОЮ ГРОМАДОЮ, ТО ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ ГРАМОТОЮ В КЛЯСІ „ТР-65", ЗА ЯКУ ЗАПЛАТИТЕ ЛИШЕ РАЗ $75.00 І ВАШІ ДІТИ БУДУТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 23-го РОКУ ЖИТТЯ.

ТРИБУНА У. Н. СОЮЗУ

Ч. 3. КВІТЕНЬ 1983

Степан Гавриш

Забезпечення для дітей в клясі ТР – 65

Коли говорити про купування забезпечення для дітей, то з довголітньої практики знаю, що традиційно серед нас, українців, найбільш популярне таке забезпечення, щоб чимскорше за нього отримати гроші. Тому, коли батьки або дідуні та бабусі купують забезпечення, перше питання їх — „а коли Маруся чи Василько отримають суму забезпечення?". Тут вони мають на увазі коледжове забезпечення (Е-18), що дозріває, коли дітям або внукам закінчиться 18 років життя і на свої уродини вони одержуть в подарунок чек з УНСоюзу. Також популярним є „вивінувальне забезпечення Е-20", яке є платне на протязі 20 років. Після закінчення 20-річного терміну Союз виплачує повну суму забезпечення. Відтак наші секретарі рекомендують забезпечення, платне на протязі 20 років в клясі Р-20. Після плачення вкладок по 20-ти роках грамота стає виплачена на все життя. Перших дві кляси забезпечення є коштовні, а кляса П-20 є далеко дешевша, тому що, як вже сказано, по 20-ти роках (лише, не дай Божем смерти) грамота виплачена на все життя, а суму забезпечення виплачується по смерті члена. Для порівняння цін у згаданих клясах наводжу такий приклад: дитина у віці 1-го року, ціна забезпечення на 1,000 дол. в клясі Е-18 річно виносить 54.91 дол.; в клясі Е-20 за 1,000 дол. виносить 45.73 дол., а в клясі Р-20 на 1,000 дол. ціна є лише 17,77 долярів. Коли взяти під увагу ці три кляси забезпечення для дітей, то в більшості продається кляса Р-20, а доказом цього служить „Звідомлення Рекордового Відділу УНС за лютий 1983 року". В звіті заподано, що на 13,942 членів в департаменті молоді були 3,075 в клясі Е-18, 3,648 в клясі Е-20, а в клясі П-20 було 5,702. Отже, на підставі поданих чисел виходить, що забезпечення в клясі Р-20 найбільш популярне, не тому, що воно дешевше, а тому, що ті члени є „зв'язані з Союзом на все життя.

А тепер повернемося до забезпечення дітей в клясі ТР-65. Цю клясу впровадив УНСоюз в листопаді 1977 року, як надзвичайно корисну для дітей і молоді від їхнього народження до 15-го року життя. Впровадивши цю нову клясу забезпечення, УНСоюз негайно поінформував про неї, в першу чергу, своїх секретарів й інших відділових урядовців. Відтак при кожній нагоді нарад в Округах, члени Головного Уряду давали поради про згадане забезпечення і здавалося, що немає труднощів зрозуміти нову клясу. Але бувши учасником нарад в Округах і відвідуючи поодиноких секретарів, я ствердив, що таки поважне число відділових урядовців бажають ширшого пояснення про цю таку корисну нову клясу забезпечення. Тому коротко даю відповідь на поставлені мені питання під час зустрічів із союзівцями.

1.ЩО РОЗУМІТИ ПІД КЛЯСОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ „ТР—65"?

Відповідь: кляса „ТР-65" є нічим іншим, як терміновою грамотою на суму 1,000 долярів з одноразовою вкладкою в сумі 75 дол., а відтак автоматичною зміною на клясу Р-65 у 23 році життя. Після цього молода людина без додаткової перевірки стану її здоров'я, є забезпечена на суму 5,000 долярів.

2. В ЯКОМУ ВІЦІ МОЖНА ЗАБЕЗПЕЧИТИ ДІТЕЙ ГРАМОТОЮ „ТР—65", НА ЯКУ СУМУ Й ЗА ЯКУ ЦІНУ?

Відповідь: вже було сказано, що діти від народження можуть набути це забезпечення, себто кожна дитина в доброму стані здоров'я у віці від 6-ох тижнів до 15 року життя може бути забезпечена на суму 1,000 долярів з ОДНОРАЗОВОЮ ВКЛАДКОЮ - ЗАПЛАТОЮ ЛИШЕ 75 дол., без дальшого плачення вкладок ДО 23 РОКУ ЖИТТЯ.

3. КОЛИ БАТЬКИ ЗАПЛАТЯТЬ ЗА ДИТИНУ 75 ДОЛЯРІВ В КЛЯСІ „ТР—65" І ПО ЯКОМУСЬ ЧАСІ ЗАХОТЯТЬ ТУ ГРАМОТУ ЗГРОШЕБИТИ, ЩО ВОНИ ОДЕРЖАТЬ ЗА НЕЇ І СКІЛЬКИ ОДЕРЖАТЬ ДИВІДЕНДЕ?

Відповідь: Кляса „ТР-65", як було згадано є терміновим забезпеченням і тим самим у тій клясі нема грошових зворотів до 23 року життя, як також не виплачується дивіденди.

4. ЧОМУ Ж ТОДІ КУПУВАТИ ЦЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ?

Відповідь: це забезпечення дуже корисне під різними аспектами, по перше, за одноразову вкладку 75 долярів дитина забезпечена на 1,000 долярів до 23 року життя, і якщо б, не дай Боже, наступила смерть, то УНСоюз виплачує повну суму забезпечення. Заплативши раз 75 дол., батьки знають, що до 23 року життя дитина має якесь забезпечення. Ще важливішим фактором є це, що коли забезпечена дитина скінчить 23 роки життя, ТО БЕЗ ДОДАТКОВОГО СТВЕРД—ЖЕННЯ СТАНУ ЇЇ ЗДОРОВ'Я, ця молода людина автоматична забезпечена на суму 5,000 долярів із тією самою вкладкою 75 дол. річної платні з додатком фондів, які виносять під цю пору 1.80 дол.

5. ЧИ МОЖНА У ЗГАДАНІЙ КЛЯСІ ПІДВИЩИТИ СУМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ?

Відповідь: так, якщо молода людина закінчивши 23 роки життя, погодиться залишитися членом Союзу, заплативши 75 дол. вкладки з додатком фондів за 5,000 долярів, то тоді без додаткового ствердження стану здоров'я, може підвищити своє забезпечення по 5,000 долярів у віці 25, 28, 31 34,37 і 40 років життя.

6. ЧИ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ВИПЛАЧУВАТИМЕ ДИВІДЕНДУ ВІД СУМИ 5,000 ДОЛЯРІВ, А ВІДТАК ЗБІЛЬШЕНОЇ СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ? ЧИ Є ГРОШОВІ ЗВОРОТИ?

Відповідь: так, вже було сказано, що по 23 році життя кляса „ТР-65" автоматично змінюється на звичайну клясу П-65, тобто життьове забезпечення, за яке УНСоюз весь час виплачує одну з найкращих дивіденд.

Коли говорити про грошові звороти (кеш суренде р), то, як вже було сказано, всі кляси забезпечення (крім термінового забезпечення), мають нагромаджену резерву залежно від років плачення і кожний власник грамоти може жадати звороту грошей або затягнути позичку на вартість грамоти з дуже дешевими відсотками.

7. КОЛИ ДИТИНА ВЖЕ ЗАБЕЗПЕЧЕНА В УНС В КЛЯСІ Е-18, АБО Е-20, ЧИ ОПЛАЧУЄТЬСЯ ЩЕ ЗАБЕЗПЕЧУВАТИ ЇЇ В КЛЯСІ „ТР-65"?

Відповідь: так і ще раз так! Забезпечена дитина в клясі Е-18 або Е-20 дійде до віку студентки-студента у віці 18 чи 20 років і, одержавши 1,000 дол. АВТОМАТИЧНО ПЕРЕСТАЄ БУТИ ЧЛЕНОМ УНСОЮЗУ, ВТРАЧАЄ КОНТАКТ З УКРАЇНСЬКОЮ УСТАНОВОЮ, А ТО І ГРОМАДОЮ. З практики знаємо, що не багато молодих „професіоналістів", для яких купили батьки або бабуні та дідусі коледжове забезпечення одержавши гроші, купили нове забезпечення в Союзі. Напевно, шановні читачі погодяться зі мною, що вік 18-20 та старший є віком коли молодь повинна мати найбільше забезпечення, тому що можна його дешево купити а також тому, — нема де правди діти, — що найбільше нещасливих випадків є якраз у молодому віці. І якраз тут моя відповідь повинна промовити до зрозуміння батьків, чому на КОЖНОМУ КРОЦІ, ПІД ЧАС ВСІХ СОЮЗОВИХ НАРАД - КУРСІВ, ПРОПОНУЮ КЛЯСУ „ТР-65". Діти у віці 18-20 років одержали гроші за дозрілі грамоти в клясах Е-18 і Е-20, але коли батьки купили для них вміжчасі забезпечення в клясі „ТР-65" і заплатили ОДНОРАЗОВУ ВКЛАДКУ 75 ДОЛ., то вони залишаються й надалі членами УНСоюзу. Слід також пам'ятати СТИПЕНДІЇ УНСОЮЗУ. Грамоти в клясі Е-18 дозрівають у віці 18 років, якраз тоді, коли молодь вступає на студії в коледжі або університети. Щоб одержати стипендії УНСоюзу, треба бути два роки членом Союзу. АЛЕ ВСІ ТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В КЛЯСІ „ТР-65", МАЮТЬ ВСІ ПРАВА СТАРАТИСЯ ПРО ОДЕРЖАННЯ СТИПЕНДІЇ ВІД УНСОЮЗУ. Знаємо, що деякі стипендії доходять до 1,000 долярів, а ОДНОРАЗОВА ВКЛАДКА ВИНОСИТЬ ЛИШЕ 75 дол. А коли згадати й інші привілеї, хоч би Союзівку, де кожний член одержує знижку, молодь має знижку, ідучи туди на табори, а студенти одержують там працю і при тій нагоді знайомляться з ровесниками з інших місцевостей - стейтів.

Слід згадати і те, що за довгі роки існування Союзівки добра „сотня з гаком" колишніх працівників знайшли там своїх українських жінок - українських мужів.

Підсумовуючи відповіді на окремі питання, вважаю найважливішим фактором це, що за суму 75 дол. одноразової вкладки є НАГОДА ПРИВ'ЯЗАТИ НАШУ МОЛОДЬ ДО СВОЄЇ РІДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ УСТАНОВИ, а коли діти дійдуть до 23 року життя, тоді самі вирішать, чи варто їм за таку низьку ціну як 75 дол. (та кілька центів за фонди) мати забезпечення на 5,000 долярів з одержанням доброї дивіденди в 25 років життя.

Може, дехто з шановних читачів буде мені докоряти, що пропоную ту клясу, яка є ТЕРМІНОВИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ. Але тепер є тенденція всіх комерційних забезпеченевих компаній продавати на високі суми якраз термінове забезпечення. Взявши під увагу економічні обставини, то таки найбільш практичним є купно термінового забезпечення для всіх старших й молоді.

Забезпечення для своїх дітей повинні купити, в першу чергу, батьки, а також бабуні та дідуні. Чи ж може бути кращий подарунок для дітей, внуків чи хресних дітей ніж союзова грамота лише з ОДНОЮ ВКЛАДКОЮ 75 ДОЛЯРІВ? Ми часто купуємо за більші суми подарунки що по короткому часі є непридатними, а одержавши по-мистецьки виконану грамоту УНСоюзу, діти або внуки, дійшовши до старшого віку, будуть горді зі своєї національности й вдячні тим, хто їх змолоду зв'язав з Українським Народним Союзом — українською грамотою.

Степан Куропась

НА СТАРІ ТЕМИ

Історія забувається, якщо її не поставити на папір. Треба людини, щоб зібрала все досі зібране і видала історію УНСоюзу з нагоди 90-річчя або 100-річчя УН Союзу, як це зробив д-р Лука Мишуга з нагоди 40-річчя 1934 року.

Пропам'ятна Книга УН Союзу з 1934 року — це монументальне історичне джерело про 40 років праці й існування УНСоюзу та про людей, що були тоді у проводі Американської України, зокрема УНСоюзу. Провідні люди того часу все шукали доріг, щоб направити чи посилити громадське життя. Редактор „Свободи" д-р Лука Мишуга добре знав „світла і тіні" Української заморської твердині, вмів дібрати людей, вмів нав'язати зв'язок з громадами, вмів усі ті матеріяли зібрати, виправити, перевірити і зредагувати. Ніхто інший не може краще те зробити, як довголітній редактор „Свободи", який переживав пройдене.

Другу Пропам'ятну Книгу з нагоди 100-ліття УНСоюзу треба вже тепер приготовляти. Головний Уряд УНСоюзу повинен вже тепер снувати пляни, доки ще живуть люди, які знають, які могли б зібрати матеріяли, за якими вже тепер треба шукати по Америці і Канаді, поки вони не опиняться на смітнику. Є теми нові, будуть новіші, але є й старі. Хочу написати про одну стару справу, яка

(Закінчення на стор. 4)

Члени „Клюбу Відданих Союзовців"

На іншому місці, пишучи про успіхи секретарки 25-го Відділу Квітки Стецюк, згадуємо про те, що при УН Союзі існують різні союзові Клюби для тих союзовців, які кожного року збагачують УНСоюз новими членами. Там була згадка про „Клюб Заслужених Союзовців". Крім того маємо „Клюб Сотників", себто тих, що приєднують за рік 100 і більше нових членів; відтак є „Клюб П'ятидесятників". До цього клюбу належать ті союзовці, які річно приєднують від 50 до 99 нових членів. Також є дуже популярний „Клюб Будівничих Союзу", до якого зараховується союзовців, що річно здобувають від 10-ти до 24-ох членів.

Схвалюючи організаційний плян праці на біжучий 1983 рік, що є ювілейним роком союзових видань, Екзекутивний Комітет дав згоду на створення ще одного Клюбу, а саме „Клюбу Відданих Союзовців". До цього Клюбу зараховуємо тих союзовців, які на протязі року придбають від п'яти до дев'яти нових членів. Створення такого Клюбу дає нагоду майже всім секретарям належати до нього та бути вшанованими на сторінках „Союзової Трибуни", де будуть вміщені їхні прізвища та фотографії. (фото треба вислати до Канцелярії Союзу).

Сьогодні з приємністю представляємо союзовій громаді 27 „перших ластівок", секретарів - організаторів, які мають придбаних п'ять і більше нових членів у першому кварталі року 1983 — ювілейного року союзових видань. Пишучи про членство в Клюбі, не можна не згадати й не подякувати чотирьом головним радним, які своєю організаційною працею дають гарний приклад іншим союзовцям, придбаючи нових членів. Це головні радні: Василь Пастушок, голова 231-го Відділу, він придбав 20 членів; Володимир Гавриляк, секретар 316-го Відділу, придбав 16 членів; Андрій Джула, секретар 161-го Відділу, придбав 8 членів; Текля Мороз секретарка 465-го Відділу, придбала також вісім членів.

Всім членам нового „Клюбу Відданих Союзовців" складаємо щиру подяку й представляємо їх союзовій громаді. Ось вони:

Василь Пастушок
Відд. 231 — 20 членів

Володимир Гавриляк
Відд. 316 — 16 членів

Ярослав Билень
Відд. 17 — 12 членів

Стела Федик
Відд. 292 — 10 членів

Василь Шаран
Відд. 407 — 10 членів

Маргарета Гентош
Відд. 305 — 9 членів

Квітка Стецюк
Відд. 25 — 8 членів

Андрій Джула
Відд. 161 — 8 членів

Теодор Кубарич
Відд. 217 — 8 членів

Петро Тарнавський
Відд. 375 — 8 членів

Текля Мороз
Відд. 465 — 8 членів

Павло Шевчук
Відд. 13 — 7 членів

Микола Шеремета
Відд. 70 — 6 членів

Іван Петрунцьо
Відд. 78 — 6 членів

Дарія Цапар
Відд. 347 — 6 членів

Петро Дяків
Відд. 427 — 6 членів

Світлини не прислали: Роман Татарський (94) — 7; Дарія Оріховська (353) — 7; Катерина Гарбіст (382) — 7; Мирон Крамарчук (385) — 6; Дмитро Кошильовський (183) — 5; Юліян Баранюк (371) — 5.

Михайло Ольшанський
Відд. 51 — 5 членів

Марія Гаравус
Відд. 127 — 5 членів

Тимко Бутрей
Відд. 164 — 5 членів

Володимир Білик
Відд. 170 — 5 членів

Йосиф Чабан
Відд. 242 — 5 членів

ТРИБУНА У. Н. СОЮЗУ

Союзова зустріч з громадянством в окрузі Вунсакет

Головний організатор Степан Гавриш вручає плякету голові Округи Леонідові Гардінгові (зліва) і Михайлові Поповичеві.

Вунсакет, Р.І. (с.г.) — У неділю, 17-го квітня 1983 року, тут в залі української православної церкви св. Михаїла були заплановані Річні збори Окружного Комітету Відділів УНС Округи Вунсакет, що об'єднує сім союзових відділів. Пляннуючи ці наради, Управа Округи також мала на увазі висвітлення фільму УНСоюзу „За стерном долі". Фільм мав бути висвітлений два рази, щоб дати нагоду його оглянути українцям, приналежним до двох церков, а саме: УПЦеркви і УКЦеркви. А щоб мати більше часу, Річні збори відложено на пізніше, а відбуто організаційні наради представників союзових відділів.

Наради відкрив і ними проводив Леонід Гардінг, а обов'язки секретаря виконував Дмитро Василик. Відкриваючи наради, голова Округи привітав всіх присутніх союзовців та зібраних на залі гостей, а між ними і головного організатора УНС Степана Гавриша. Потім голова Округи поінформував присутніх, що Річні збори Округи відкладено на пізнішу пору, а буде інформаційна доповідь про загальні справи цілости УНСоюзу, як також інормація про заплянований фільм до висвітлення. Він запросив головного організатора Степана Гавриша, який, в першу чергу, висловив подяку за організаційні успіхи Округи в минулому 1982 році, коли була виконана квота на 132 відсотки і тим самим Округа зайняла перше місце разом із Округою Баффало поміж всіми союзовими Округами. При тому в присутності понад 50 осіб він передав голові Округи Л. Гардінгові спеціяльно приготовану плякету з написом „Окрузі Вунсакет — чемпіонові 1982 року". Головний організатор також висловив подяку тим секретарям, які своєю відданою працею причинилися до здобуття чемпіонства. Він вирізнив голову Округи Леона Гардінга, секретаря 206-го Відділу, який придбав 19 членів у минулому році. Були згадані й інші прізвища заслужених секретарів. Потім Степан Гавриш привітав від Екзекутивного Комітету УНС зібраних гостей на залі, які в більшості належать до парафії УПЦеркви; коротко розповів про загальні справи Союзу та поінформував про важливіші дані фільму „За стерном долі", який після цього був висвітлений. Він також привітав присутнього на залі Аліка Худолія, відомого акордіоніста оркестри Союзівки, який, до речі, виконував ролю кінотехніка при висвітленні фільму.

Фільм цей оглянуло біля 50 осіб, які по закінченні його висловили признання УНСоюзові за уфундовання історичного фільму. Потім в 4-ій год. по полудні відбулося повторне висвітлення фільму для парафіян УКЦеркви, яких прибуло на залю понад 40 осіб. Всі були мило вражені важливішими актами з фільму, а були і такі, що не могли втримати сліз, коли була згадка про виморення голодом сімох мільйонів наших братів і сестер московськими сатрапами в 1932-33 роках в Україні. По скінченні фільму присутні знову висловлювали подяку Союзові за це, що фінансував цей фільм. Головний орагінізатор знову інформував присутніх про союзові справи, як також згадав, що УНСоюз коштом понад 125.000 долярів дав українській громаді цей фільм, продуцентом якого був відомий кінорежисер Славко Новицький.

Слід згадати, що Управа Окружного Комітету УН Союзу під проводом голови Леона Гардінга подбала про перекуску, якою вгощала гостей обидва рази після закінчення висвітлення фільму.

Фільм УНСоюзу „За стерном долі" повинен бути показаний у всіх українських громадах. Головно фільм повинна оглянути наша молодь, тим більше, що він звуковий, а диктором його є відомий український голливудський актор Джек Пеленс — Володимир Палагнюк.

Квітка Стецюк — 20 років членом „Клюбу Заслужених Союзовців"

Американські комерційні забезпеченеві компанії-установи славляться різними клюбами, а найбільш популярним є „Клюб мільйонерів". До такого Клюбу належать ті особи, які на протязі року продадуть забезпечення на один або більше мільйонів долярів.

Квітка Стецюк

Наш УНСоюз такого клюбу не має, але натомість є інші клюби, у яких членство не рахується за сумою забезпечення, а за числом придбаних нових членів на протязі календарного року. Найбільш популярним є „Клюб Заслужених Союзовців", до якого належать ті союзовці, які на протязі року приєднають 25 і більше нових членів. Клюб цей засновано за урядування колишнього головного секретаря УНС д-ра Ярослава Падоха в 1961 році з 56-ма союзовцями — основниками його.

Член, який перший раз здобуває це відзначення, тобто, коли перший раз здобув 25 чи більше членів, одержує почесну плякету зі союзовою емблемою і написом „За заслуги для Українського Народного Союзу", а опісля за кожний наступний рік членства одержує „Золоту зірку", яку прикріплюється на згаданій емблемі. В 10-ту річницю членства в Клюбі член одержує золотий годинник із вигравіруваним прізвищем за віддану працю. За час існування Клюбу, що існує понад 20 років, заходили тут різні зміни. Були такі союзовці, що не втрималися в наступних роках у Клюбі, але на їхні місця приходили нові члени до Клюбу.

За час першої декади існування Клюбу десятки союзовців належали до нього по кілька років, але в річницю десятиліття Клюбу в 1971 році зі згаданих 56 основників Клюбу залишилося сім осіб — союзовців, які не здали позицій, а перебували повних 10 років членами в Клюбі. Відтак в п'ятнадцяту річницю Клюбу, яка припадала на 1976 рік, залишилося троє союзовців. У 20 річницю з усіх основоположників Клюбу вже було тільки дві особи.

З гордістю і вдячністю представляємо союзовій громаді секретарку 25-го Відділу Т-ва „Свобода" в Джерзі Сиґі Квітку Стецюк, яка є єдиною жінкою - секретаркою в союзовій родині, яка рік-річно понад 20 років приєднувала для Союзу 25 й більше членів.

За цей час Квітка Стецюк збагатила УНСоюз 873-ма новими членами. Слід згадати і те, що союзова активістка Квітка Стецюк майже кожного року була чемпіонкою між союзовими секретарками, здобуваючи найбільше число нових членів.

Складаючи для пані Квітки Стецюк заслужене признання і подяку за її віддану й взірцеву працю для розбудови Українського Народного Союзу, сподіємося, що вона стане прикладом для наслідування для інших секретарів та союзових організаторів, і бажаємо їй Многих і Благих Літ.

Вшанували сен. П. Юзика

Дев'ятого квітня ц.р. Український Культурно-Релігійний Осередок ім. св. Андрея у Норт Порті врочисто вшанував річниці трудолюбного нашого основника-опікуна і приятеля сенатора Павла Юзика. Ми святкували 70-ліття його народження, 50-ту річницю його наукової праці та 20-річчя його діяльности як сенатора у канадському сенаті.

Сен П. Юзик

При вході на залю осередку привітала сенатора і його дружину Марію Павлина Різник. Присутні на залі члени громади та гості (приблизно 180 осіб) вітали їх грімким „Многія літа".

Потім о. митрат Т. Форостій відкрив сходини молитвою, а після вечері і солодкого, що їх приготували жінки осередку, голова громади В. Різник привітав прибулих гостей із Пітерсбургу, туристів, і виголосив привіт сенаторові і його дружині Марії. В коротких словах він переповів життєпис сенатора та розповів про його суспільну і наукову працю — учителя, професора та згодом сенатора для українського народу у Канаді та для всіх наших земляків як в Америці, так і поза нею. Д-р Павло Сениця підкреслив у своїм слові великі заслуги сен. Юзика за многогранну працю для українських Церков і народу, за що на припоручення Митрополита Максима Германюка, Папа Іван Павло II нагородив сенатора найвищим відзначенням для мирян — Командиром Ордену св. Григорія з нагоди 50-ліття наукової праці, 20-ліття праці на пості сенатора та 70-ліття з дня його народження. Святочна інсталяція має відбутися у травні ц. р. у приміщенні папського нунція в Оттаві, а переведе її нунцій Анджелльо Пальмас у присутності Кардинала Владислава Рубіна і Єпископа Ізидора Борецького.

У мистецькій частині д-р Я. Грабович заграла на піяно з великим почуттям і прецизною технікою елегію „Русалка" Я. Лопатинського. Гість з Торонто о. Г. Онуфрій та о. митрат Т. Форостій у коротких словах підкреслили великі заслуги сен. Юзика для Церкви і громади в екуменічнім дусі.

На закінчення сен. Юзик оповів кілька спогадів зі свого життя, від дитинства починаючи до нинішних днів.

Він розповів і про свою працю між українськими піонерами, спочатку як учитель, згодом професор університету в Оттаві та сенатор канадського сенату. У зворушливих словах сенатор подякував усім за участь у сходинах і за подарунки: від громади — багато інкрустована гуцульська бочівка, від Арвін — мистецька плоскорьзьба Матері Божої з вишиваним рушником. Паням подякував за щиру гостину. На кінець сен. Юзик вручив громаді від себе подарунок — образ, кольорова копія із сесії канадського сенату (13×15).

На цьому закінчилися сходини, присвячені людині великого серця і діл.

На останньому засіданні Управи Осередку вирішено почати будувати додаткові приміщення у будівлі осередку, бо теперішня її кубатура не вистачає для постійно зростаючого членства громади та перебуваючих в околиці туристів.

ВЕГ

ТРИБУНА СЕНЬЙОРІВ УНС

УКРАЇНСЬКА ЖІНКА І УНС

Хто цікавиться початками УНС, може мати враження, що наше жіноцтво не брало активної участи в його розбудові. Хоч наші жінки не стояли у проводі відділів УНС, але вони мали великий вплив на своїх чоловіків у своїх домах і родинах. Вже в 1908 році жінка була містоголовою УНС. Це була Марія Черемшак. Хоч не мала вона вищої освіти, але була гідною представницею нашого українського жіноцтва. М.Черемшак видавала заклики до жінок, і в них кликала союзянок виховувати дітей в українському дусі, щоб вони не відставали від свого народу. Один з таких її закликів є поміщений у „Пропам'ятній Книзі" (1936) на стор. 128. Це було понад 70 років тому, в 1908 р. Тоді наші люди мало знали про американські асекураційні компанії, і радше горнулися до УНСоюзу, де забезпечували себе і свої родини.

А як у нас тепер? УНС розрісся, розбагатів, і в його рядах є майже половина жіноцтва. Ще по нинішній день можна чути як жарт, як то на одній Конвенції забрав голос один делегат і сказав: „Шановні делегати і ти, бабо". Виходить з цього, що на тій Конвенції була одна жінка делегаткою.

За останні роки жіноцтво в цілому світі перейшло „революцію" і це стосується і нашого жіноцтва. На Конвенціях УНСоюзу бачимо майже половину жінок делегаток. Вони є головами або секретарками у відділах, і можна сміло сказати, що на їх плечах спочиває львина частина праці Батька-Союзу. Я сильно вірю, що недовгий є час, коли головою УНСоюзу стане жінка. Жінки в теперішніх часах займають високі становища в державах, як, наприклад, в Англії, яка була колись потугою світу, великою імперією, в якій—як писали історики, —сонце не заходило. А тепер Великобританією править жінка. У нас є багато освічених і здібних жінок, особливо з молодшого покоління, то чому не могла б бути жінка головою нашої Заморської твердині Союзу.

Читаючи нашу пресу, можемо бачити, скільки у нас здібних жінок пера, як і інших, які займають високі пости в різних організаціях і установах. Ще св. п. Остап Грицай назвав УНС „Заморською твердинею", і справді він такою твердинею є. УНСоюз є тим джерелом, з якого на протязі 90-ти років виросли чи не всі українські організації.

Здобутки УНС--величезні. Візьмім хоч би „Свободу", яка від самих початків під кожним оглядом просвічувала нашу несвідому іміграцію і вела її, як мати дитину, до кращого завтра і до кращого її життя. Тяжко уявити собі тепер, яка була б теперішність наша без УНСоюзу і його органу „Свободи". Роки тому були в „Свободі" сторінки молоді, як Пласту, СУМА, ОДВУ, СУСТА і інші.

Тепер ці організації мають власні видання, але їхні початки були в УНСоюзі. Щоправда, не було в „Свободі" жіночої сторінки, але на це не було потреби, бо найстарша жіноча організація—Союз Українок Америки мала свій часопис, який згодом став гарним журналом „Наше Життя".

Крім „Свободи" УНСоюз видає „Український Тижневик англійською мовою, що його ведуть вже зовсім молоді сили, професійні журналісти, народжені вже тут. Тут слід зауважити, що в часописах тепер працює майже половина редакторів —жінок.

УНСоюз видає дитячий журнал-місячник „Веселку", що є допоміжним для батьків у вихованні дітей.

Може дехто поспитати, яку працю можуть виконувати жінки в УНСоюзі? Відповідь на це ясна—кожну працю, особливо ж гуманітарну, бо жінка вже з природи має нахил нести поміч ближньому. Подаю як приклад, коли приїжджали наші скитальці з таборів у Німеччині чи Австрії, то наше жіноцтво несло на своїх плечах львину частину переселенчої праці. Вони збирали і пакували харчі, убрання вітали приїжджих на пристані, особливо в Ню Йорку і Бостоні. Тепер також є втікачі. Особливо з Польщі. І вони потребують нашої допомоги.

Не можу не згадати іншого надбання Українського Народного Союзу—Української будівлі—величавого дому і оселі Союзівки. В році 1948 була ухвала на Конвенції в Пітсбурзі збудувати Дім УНС. Це і сталося за предсідництва Иосипа Лисогора. Такого імпозантного Дому, —думаю, —не має жадна братська етнічна організація в Америці. Хто приїде з іншої країни, то завжди хоче бачити цю нашу величаву будівлю.

Оселя УНС--Союзівка відіграє теж велику ролю серед молоді. Це тут молодь пізнає себе, забавляється в рідному середовиці і частогусто такі забави кінчаються весіллям: постає ще одна українська родина. Знаю одного інженера в Канаді який поїхав на Союзівку і там зустрів подругу свого життя. Живуть вони тепер коло Торонто в Скарборо. Є подібних подруж багато.

На кінець не можна поминути ще однієї дуже важної справи—Дому для Сеньйорів, що його УНС зобов'язався побудувати. Сеньйори вже п'ять років мають свої з'їзди на Союзівці в цій справі. На ці з'їзди приїжджають екзекутивні урядовці УНСоюзу з великими обіцянками, але досі не зроблено в цій справі нічого конкретного. Каже приповідка: стукайте, а відчинять вам. І сеньйори стукають. На з'їздах дебатують, ухвалюють, плянують, і на цьому переважно кінчається. Ці сеньйори—це люди, які будували УНС майже з самих початків. Це люди, які розбудовували цю нашу Заморську твердиню, коли вона була ще в пеленках.

Цього року знову має відбутися З'їзд Сеньйорів, і треба сподіватись, що на цей З'їзд головні урядовці УНС прийдуть і привезуть розроблені пляни, чого надіються і очікують від них наші сеньйори. Всі сеньйори, які вже побували на згаданих з'їздах, напевно мило згадують своє на них перебування, бо крім засідань і важливих нарад з'їзди дають багато вільного часу для учасників на прогулянки, які влаштовують місцеві членки СУА чи парафія і подібне. Вечорами є звичайно якийсь фільм, який висвітлює один з наших кінорежисерів. Цього року на З'їзді сеньйорів напевно буде ще раз висвітлений фільм, власність УНС, кінопродюсера Славка Новицького під назвою „За стерном долі".

Отже, дорогі сеньйори і сеньйорки, приїжджайте на З'їзд, як і попередніми роками, щоб процвітала традиція з'їздів сеньйорів. До побачення!

Марія Демидчук-Чучман

Роман Чучкевич

Плян Великого Кергонксону і УНСоюзу

В 1894 році писала „Свобода:"....„Український нарід несе важкий хрест та, падаючи під цим хрестом, крізь сльози говорить: вірю і жду Воскресення. Вірю, що прийде визволення поневоленого народу. Вірю в те — як вірю в Бога." Ця віра і любов до свого рідного і питомого, яка тліла у серцях наших еміґрантів-піонерів, спричинили в першій мірі створення і закріплення організації — Українського Народного Союзу, що їм помагав і рятував на випадок нещасного випадку.

Це майже 90 років тому прийшло до об'єднання поодиноких дрібних братств у одну спільну допомогову організацію, що прийняла назву УНСоюз. По довгих роках досвіду і статутових перемін УНСоюз прийняв наймодернішу асекураційну систему і, промощуючи своїм гірким досвідом шлях до поступу, виконував велику роботу.

Поборюючи великі труднощі, зростав УНСоюз у членстві та майні, а, могутніючи, УНСоюз щораз вірніше і корисніше вмів служити своєму членству. Від початку свого існування УНСоюз переводить в життя ідеї, побудовані на правді, на високих моральних ідеях, що об'єднують у собі не тільки ріст членства і майна, але у великій мірі УНС йшов і йде з допомогою українським культурним і спортовим організаціям і товариствам, чим з'єднує собі повне довір'я української громади.

Орган УНСоюзу „Свобода" — предтеча Союзу, промощувала дорогу для росту його. Вона, що розрослася скоро в щоденник, стала конечною кожної днини потребою кожного свідомого українця Америки і Канади, а навіть цілого українського світу по інших

(Закінчення на стор. 8)

На старі...

(Продовження зі стор. 3)

не сходила зі шпальт „Свободи", не сходила з програм Конвенції і нарад Головного Уряду та зборів Відділів протягом 25 років.

Як мене в 1937 році було обрано на головного контролера, то вже на перших зборах Головного Уряду була точка в програмі: Перенести „Свободу" до Ню Йорку.

Аргументи переносу були такі: УНСоюз докладає багато до „Свободи". Нема оголошень і таких не можна дістати в провінційному місті Джерзі Ситі. В Ню Йорку є багато торговельних і промислових фірм, є більша можливість дістати оголошення від газетних аґенств. „Свобода" в Ню Йорку не має права громадянства, а зі зміною адреси на Ню Йорк такі можливості на збільшення фінансів поправляться. Тема та арґументи за і проти переносу повторювано кожного року. Опоненти голосили, що не буде „доброго контакту між „Свободою" в Ню Йорку і Союзом у Джерзі Ситі. Кошти телефонів між обома і кошти післанців з різними дорученнями збільшаться.

Приблизна така реторика тривала 10 років і вона не розв'язувала проблеми. Тодішній головний секретар св.п. Дмитро Галичин видвигнув думку, що, можливо, скоріше пощастить перенести УНСоюз зі „Свободою". Він хворів на астму і навіть літом замикав вікна бюра, бо під боком була в русі найбільша фабрика мила і виробів з нього, і запахи тих продуктів лавалися йому взнаки.

Галичин звернувся до торговця посілостями Юліяна Павчака, предсідника 158-го Відділу УНС у Брукліні, щоби він підшукав відповідне приміщення в Ню Йорку. Літом 1940 року Д. Галичин запросив Контрольну Комісію оглянути кілька об'єктів у Ню Йорку. Дмитро Капітула, голова Контрольної Комісії, і члени — Омар Малицький, Амброз Кібзей, Роман Смук і Степан Куропась, оглянули кілька об'єктів в Ню Йорку, в околиці Другої авеню і 40-ої вулиці. Великі апартаментові будинки з гаражами для друкарні „Свободи", якийсь занедбаний маґазин і площа під будову були предметом оглядин. Юліян Павчак казав: „Не мусите тут вікувати, купіть доми і площі в Ню Йорку тепер дорогі, але вони ще більше подорожіють; Союз заробить, а за той час можна буде знайти щось іншого". Але Д. Галичин не міг рішитися, можливо також тому, що Дмитро Капітула радив купити щось в Джерзі Ситі, в районі долини міста. Контрольна Комісія оглядала об'єкти, і так минали роки.

Після війни, як наша громада збільшилася новими поселенцями, УНСоюз купив теперішню Союзівку, купив її по довгих пошуках літом і зимою в горах Кетскіл. Тодішній заступник головного предсідника Йосип Лисогір, який займався продажем нерухомостей ріл-естейт, знайшов посілість у Кергонксоні, теперішню Союзівку.

Контрольна Комісія УН Союзу на кількох засіданнях радила перенести Союз і „Свободу" на Союзівку до Кергонксону, де можна збудувати модерні будинки, поправити старі і збудувати мотелі для літниська і конвенцій. Частина головних урядовців піддержала такий плян, але, новий головний предсідник Й. Лисогір мав плян збудувати Союзовий Дім у Джерзі Ситі, отже там, звідки Д. Галичин думав утікати. Лисогір арґументував, що союзовий биз нес базується на пошті, а такої відповідної пошти в Кергонксоні немає.

Я сконтактувався з Головним поштовим урядом у тій справі і дістав відповідь, що федеральний Уряд може збудувати на терені Союзівки модерний поштовий будинок і платитиме чинш (рент), якщо УНСоюз буде цього вимагати для свого бизнесу. Дальше мене запевнили, що Уряд переведе інспекцію, де будувати такий поштовий будинок, якщо дістане запотребування УНСоюзу і запевнення переносу (Firm commitment) до Кергонксону.

Другим арґументом Йосипа Лисогора було, що в Кергонксоні не буде досить робітників для обслуги бюра Союзу і „Свободи".

Я перевів опитування серед робітників у Джерзі Сиґі і 75 відсотків відповіли, що радо перенесуться до Кергонксону на свіже повітря, і збудують собі там мешкальні доми. Та Й. Лисогір виграв, бо урядуючий голова (incumbeut) все має більше сили.

Андрія Смука обрано головою 387-го Відділу

Віллімантик, Конн.; (с.г.). — Тут, у неділю 20-го березня, в залі Українського Народного Дому відбулися 45-ті Річні збори 387-го Відділу УНСоюзу Т-ва „Любов", під час яких присутні одноголосно вибрали на голову Відділу заслуженого союзовця Андрія Смука.

Наради відкрив виконуючий обов'язки голови Відділу Іван Здирко. Він привітав усіх членів Відділу, присутнього на залі головного організатора Степана Гавриша, та відчитав порядок нарад. Обрану президію зборів очолив Михайло Плеш, голова; обов'язки протоколянта сповняла Ірина Олійник, яка і відчитала протокол з попередніх Річних зборів. Тому, що не було доповнень до відчитаного протоколу, то відразу приступлено до звітів. Першим звітував Іван Здирко, який інформував, що обов'язки голови почав виконувати щойно по смерті Михайла Тимкова, який був головою. Присутні повстанням з місць і хвилинною мовчанкою вшанували свого довголітнього голову, заслуженого суспільно-громадського діяча св.п. Михайла Тимкова. Праця Відділу — він сказав, — була успішною під кожним оглядом, завдяки невсипущій праці секретарки Відділу Ірини Олійник, яка була душею Відділу.

Про многогранну працю Відділу докладний звіт склала Ірина Олійник, яка розповіла, як під час затяжної хвороби покійного голови М. Тимкова треба було їй самій виконувати всю працю у Відділі. Поза збиранням членських вкладок вона була активною як член у стейтовій Управі Окружного Комітету Округи Ню Гейвен, беручи участь у нарадах своєї Округи. Також сказала, що 6-го листопада відбулись у Віллімантику організаційні наради, сполучені із секретарським курсом Округ Ню Гейвену, Бостону і Вунсакету; — господарем був 387-ий Відділ. — і тому треба було цьому віддати багато часу. Звітуючи про Відділову працю І. Олійник згадала і про те, що довший час вона допомагає впорядковувати справи 101-го Відділу в Колчестері.

За Контрольну комісію звітував голова Михайло Плеш. Він похвалив працю секретарки Відділу, яка веде книговодство взірцево. Всі касові папери впорядковані і подають касове сальдо на день нарад у сумі 951.87 доляра. М. Плеш запропонував уділення абсолюторії уступаючій управі з признанням. Відтак вибрано нову Управу Відділу на 1983 рік. До неї увійшли: Андрій Смук - голова, Іван Здирко - заступник голови, Ірина Олійник-секретар, Василь Івахкасир. Контрольну комісію знову очолив Михайло Плеш, членами обрано Івана Костя і Осипа Шведа.

Запрошений до слова С. Гавриш, в першу чергу привітав новообрану Управу, бажаючи їй гарних успіхів у праці, а найбільше — гармонійної братньої співпраці. Відтак він коротко говорив про працю Відділу, згадав заслужених союзових діячів Відділу, які відійшли у вічність світлої пам'яті союзовців: Михайла Чепіжака, Василя Гірчицю, — основоположника Відділу Василя Олійника та Михайла Тимкова. Він також сконденсовано інформував членів про загальну працю цілости УНСоюзу.

Після доповіді присутні ставили питання, які стосувалися різних ділянок праці УНСоюзу.

Наради закінчив новообраний голова Відділу А. Смук подякою за довір'я, одноразово закликаючи всіх до дружньої співпраці, яка є конечною для дальшого росту УНСоюзу.

Відбулись Загальні збори 32-го Відділу ім Олега Ольжича

Філядельфія, Па, (В.Я.) — Тут, у залі Українського Горожанського Клюбу, при Френклін вулиці, 20-го березня відбулися Загальні збори 32-го Відділу ім. Олега Ольжича. Збори відкрив голова Ярослав Лебідь, який привітав членів та відчитав порядок нарад Загальних зборів, що його прийнято одноголосно. Вставанням з місць і хвилиною мовчанки вшановано пам'ять членів, які відійшли у вічність. Вибрано президію зборів у такому складі: мгр Володимир Яців — голова; Іван Хитрук — містоголова, і Антон Тишко — секретар. Вибрано Номінаційну комісію, яку очолив Стах Максимюк.

Звіти з діяльности за 1982 рік подали голова Я. Лебідь скарбник І. Хитрук і секретар В. Яців. Голова сказав, що помагав секретареві в його праці, головно у збірці вкладок. Він уважає, що

(Продовження на ст. 8)

ВЗАЄМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: УНС ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАЙБУТНЄ МОЛОДІ, МОЛОДЬ ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАЙБУТНЄ УНС

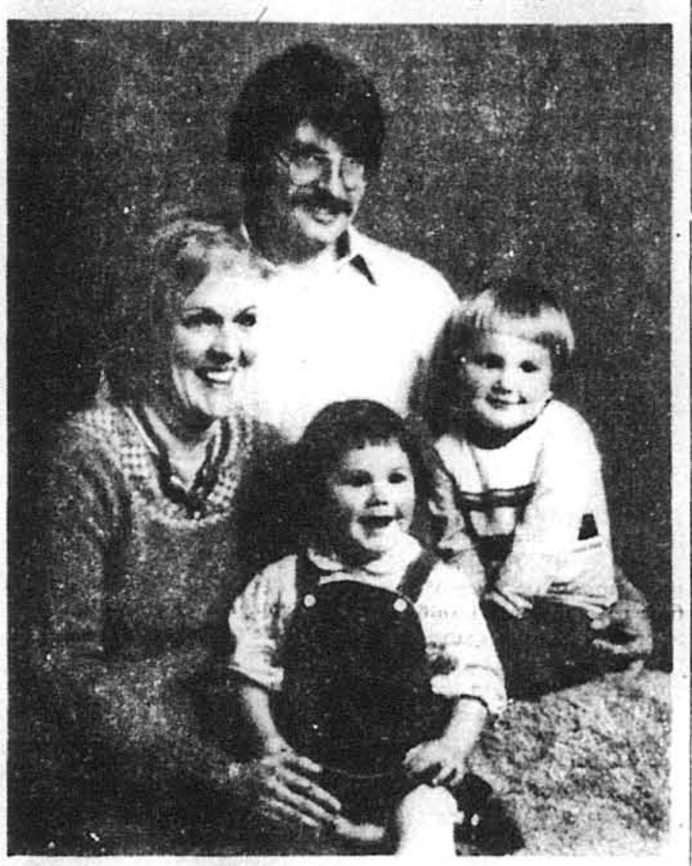
У теперішній організаційній кампанії Українського Народного Союзу окрему увагу віддається організації молоді. Забезпечення молоді в УНСоюзі має вітальну вартість, як для самої молоді, так і для УНСоюзу та всієї нашої української громади на північно-американському континенті, для їх взаємного майбутнього. Для підкреслення цієї уваги і важливости, ,,Свобода" публікує в цій кампанії фотознімки новоприєднаних молодих членів УНСоюзу, якщо — очевидно — ці фотознімки нам надіслано.

Дам'ян (3 1/2 років) і Андрій (8 місяців), діти д-ра Нестора й Іванки Олесницьких, нові члени 27-го Відділу УНСоюзу ім. П. Орлика в Нюарку, Н. Дж. Д-р Н. Олесницький є головним котролером УНС.

Роман Харченко, син Володимира і Гені Харченків, новий член 170-го Відділу УНСоюзу в Джерзі Ситі, Н.Дж. Забезпечив Ромчика його хресний батько Любомир Біпик.

Надя і Роман Забігачі зі своїми дітьми Орестом і Оксаною, яких вони записали до 172-го Відділу УНСоюзу в Випані, Н.Дж. Тепер уся родина Забігачів є членами УНСоюзу.

Адріяна Марія Рудик, доня Ольги та Стефана Рудиків, нова членка 8-го Відділу УНСоюзу в Йонкерс, Н.Й. Забезпечили маленьку Адріяну вивінувальною грамотою УНС дідусь Петро та бабуня Іванна Шкафаровські.

Леся Халупа, членка УНС від 1979 року, та її сестричка Андрея Дарія Халупа, яку вписав у члени 25-го Відділу УНСоюзу в Джерзі Ситі, дідо Олексій Кейс. Обі сестрички — доні д-ра Лева і Тані Халупів.

Стенлей Пристацький, новий член 368-го Відділу УНСоюзу в Маямі, Фла. Любить мистецтво та працює з компюторами. Напежить до танцювальної групи ,,Українські танцюристи Маямі" та цього літа вибирається на курси на Союзівку. Батько та сестра Стенлея є також членами УНСоюзу.

Іван Христофор Кубіцкі, син Івана і Джені Кубіцких, новий член 292-го Відділу УНСоюзу в Дітройті, Миш. Вписала його в члени УНС прабабуня Варвара Таскі.

Джені Дж. Кубіцкі, доня Івана і Джені Кубіцких, нова членка 292-го Відділу УНСоюзу в Дітройті, Миш. Забезпечила свою правнучку грамотою УНС прабабуня Варвара Таскі. Її 9 внуків теж є членами УНСоюзу.

Джейсон Михайло Кубіцкі, син Івана і Джені Кубіцких, новий член 292-го Відділу УНСоюзу в Дітройті, Миш., якого забезпечила в УНС його прабабуня Варвара Таскі.

Мартин Йосиф Блур, новий член 407-го Відділу УНСоюзу в Торонто, Канада. Забезпечив свого внука дідо Йосиф Дяків.

Наталка Шевчук, доня Марти і Юрія Шевчуків, нова членка 360-го Відділу УНСоюзу в Баффало, Н.Й. Про забезпечення усіх членів родини постарався дідо мгр Іван Гаврилюк, секретар цього Відділу.

Наталя Трач, нова членка 368-го Відділу УНСоюзу в Маямі, Фла, одинадцятипітня талановита донечка Л. і І. Трачів. Наталина мама, Ірина, членка УНСоюзу є вчителькою місцевої Школи Українознавства.

Адріянна С. Ґріппо, доня Стефанії і Петра Ґріппо, нова членка 5-го Відділу УНСоюзу в Асторії, Н.Й. Записала свою внучку в члени УНС бабця Анна Піх.

Евген Бучек, син Михайла і Наталії Бучків, новий член 158 Відділу УНСоюзу в Бруклині, Н.Й.

Катруся Фарог

Франк Евген Горват

Ева Горват

Сара Вірост

ДІДО ЗАПИСАВ 10 ВНУКІВ ДО УНСОЮЗУ

Александер Комашка забезпечив усіх своїх внуків, вписавши їх до 240-го Відділу УНСоюзу в Пармі, Огайо.

Александер Комашка з покійною дружиною бл. п. Марією

Михайло Комашка

Катлін Комашка

Кімберлі Комашка

Стефанія і Тереса Вірост

Христя Комашка

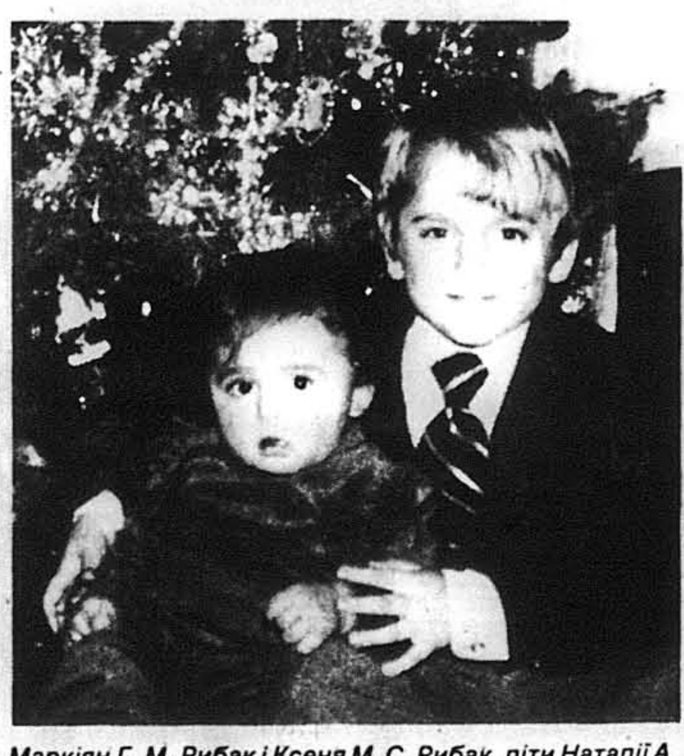

Ромчик і Петрусь Кіндрачуки, сини Яреми й Олександри Кіндрачуків, учні ,,Рідної Школи" у Філядельфії, нові члени 371-го Відділу УНСоюзу в Нюарку, Н.Дж.

Ярослава Ґапонжка держить на руках свою внучку Марійку Христину Вирсту, нову членку 307-го Відділу УНСоюзу в Бостоні, Масс. Дідо цієї нової членки, Дмитро Ґапонжка, є секретарем цього Відділу і дбає про те, щоб усі члени його родини та його приятелі і знайомі були членами УНСоюзу.

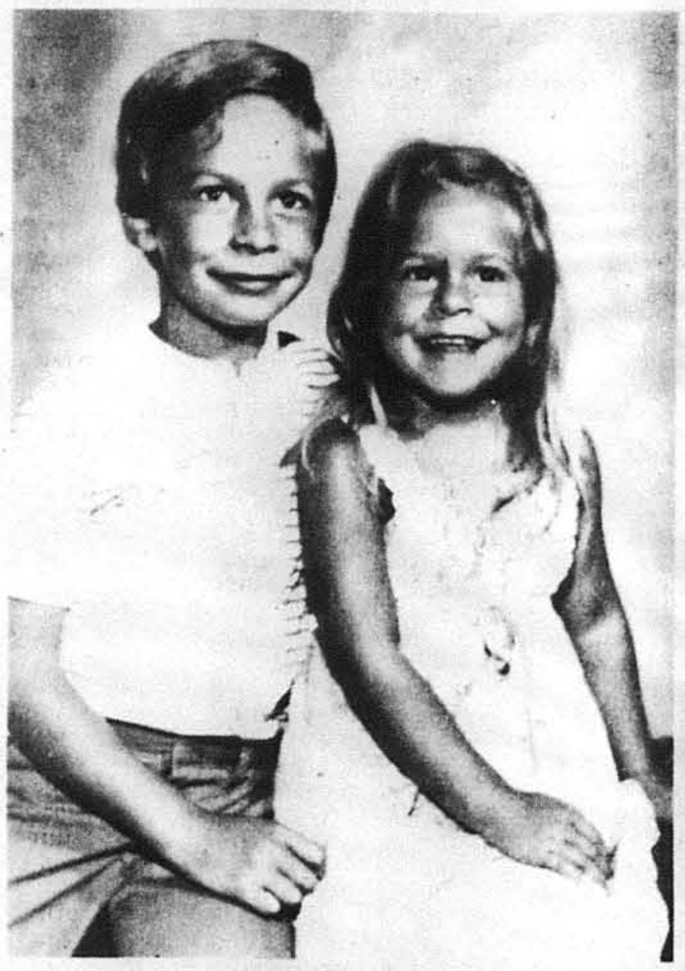
Маркіян Г. М. Рибак і Ксеня М. С. Рибак, діти Наталії А. і Бориса І. Рибаків. Подбали про своїх внуків, забезпечивши їх едукаційними грамотами (Е-18), дідусь Михайло і бабуня Марія Хитри, які є членами 234-го і 37-го Відділів УНСоюзу в Елизабеті, Н.Дж.

Ляриса Теодозія Черевко Стуарт, нова членка 47-го Відділу УНСоюзу в Бетлегемі, Па., яку вписали в члени батьки.

Елізабет М. Коритко, доня Яреми і Льорейн Коритко, нова членка 360-го Відділу УНСоюзу в Боффало, Н.Й.

Надія та Марко Гарматії, діти д-ра Мирона і пані Гарматій, нові члени 368-го Відділу УНСоюзу в Маямі, Фла. Вписали своїх внуків у члени УНСоюзу дідусь і бабуся Павло і Марія Гарматії — активні діячі метрополії Маямі.

Адріяна Бойчук, доня Марії та Ореста Бойчуків, нова членка 368-го Відділу УНСоюзу в Маямі, Фла, яку вписали в члени УНС дідусь і бабуся Павло і Марія Гарматії — знані громадяни Маямі.

Степан Гарматій, син д-ра Мирона і пані Гарматій, наймолодший внучок гордих дідуся і бабусі, Павла і Марії Гарматіїв, що вписали його в члени 368-го Відділу УНС ім. М. Лисенка в Маямі, Фла.

Лукіян Михайло Де Марко, син Лусіяна і Марійки Де Марко, новий член 448-го Відділу „Самопоміч" в Монтреалі. Вписали свого внука Лукіяна Михайла дідо і баба, Антін і Катерина Пастернак.

Наталка Марія Лесів, доня Лесі та Михайла Лесів і внучка Марії і Михайла Романець, нова членка 339-го Відділу УНСоюзу у Філядельфії, Па. Управа 339-го Відділу УНС ім. св. Василія вітає нову членку, яку вписали в члени батьки, так як раніше забезпечили її братів Юрка та Адріяна.

Ніна Софійка Білинська, нова членка 83-го Відділу ім. Івана Франка в Філядельфії, для якої коледжове забезпечення купили в УНС дідуньо Анатолій і бабуня Тетяна Білинські.

Микола Роман Білинський, наймолодший член 83-го Відділу УНСоюзу ім. Івана Франка в Філядельфії, для якого купили в УНС коледжове забезпечення дідусь Анатолій і бабуся Тетяна Білинські.

Мюріел Надія і Ліяна Марія Ферранд, нові членки 200-го Відділу УНСоюзу в Озон Парку, Н.Й. Вписали своїх внучок у члени бабця Текля та дідуньо Володко Данчуки, щоб УНСоюз мав якнайбільше молоді.

Іван Василь Данчук, син Василя Данчука, новий член 200-го Відділу УНС в Озон Парку, Н.Й. Забезпечили свого внука бабця Текля та дідуньо Володко Данчуки, щоб УНСоюз ріс і розвивався.

Емі-Линн Просен, нова чотирилітня членка 368-го Відділу УНСоюзу в Маямі, Фла, яку вписала в члени УНС бабуся проф. Валентина Дзюбинська.

Емі Марія Кар, доня Лариси й Івана Кар, наймолодша членка 479-го Відділу УНСоюзу ім. Крут у Філядельфії, Па. Забезпечили свою внучку дідусь та бабуня, Тимотей та Марія Бесаги.

Катерина Е. Продивус, дочка Ігоря і Бернардети Продивус, наймолодша членка 356-го Відділу УНСоюзу в Омага, Неб. Вписали в члени маленьку Катерину дідо Олекса і баба Ярослава Продивус.

Михайло Йосиф Кортеппіні, новий член 90-го Відділу УНСоюзу в Сентралії, Па., якого вписав до УНС дідусь Йосиф Сидор, секретар того ж Відділу.

Маріянна Лобур, нова членка 371-го Відділу УНСоюзу в Нюварку, Н. Дж., яку вписав у члени її батько Василь (Віліям) Лобур. Уся родина Лобурів є членами УНСоюзу.

Христина Елисавета Пато, донечка Реймонда і Віри Пато, нова членка 163-го Відділу УНСоюзу у Філядельфії, Па., яку вписала в члени бабуня Олена Павлюк.

Степан, мол., Леся, Катерина, Тетяна і Михайло Гавроняки, діти Степана і Марії Гавроняків, усі члени УНСоюзу. Наймолодшого Михайла вписали тепер до 42-го Відділу УНС у Пассайку, Н.Дж.

Христина Тереса, Юрій Дмитро і Стефанія Катерина Федорійчуки, діти Юрія і Йоланти Федорійчуків, усі члени УНСоюзу. Додаткову грамоту для свого внука Юрчика Дмитра взяли бабуся Текля і дідусь Дмитро, що є секретарем 162-го Відділу УНС у Філядельфії, Па.

Відбулися Загальні збори Фундації УВУ

У суботу, 26-го березня ц.р., у власній домівці у Ню Йорку відбулися чергові річні Загальні збори Українського Вільного Університету.

Збори відкрив голова Фундації д-р Петро Ґой, який привітав присутніх на залі та попросив подавати кандидатів до президії зборів. Вибрано на предсідника мґра Івана Буртика, а на секретарку Лесю Ґой.

Після відчитання та прийняття порядку нарад д-р П. Ґой попрохав хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять померлих членів Фундації УВУ: проф. Павла Баб'яка, Теодора Кірика, д-ра Романа Коса, інж. Дмитра Кузика, проф. Петра Оришкевича, о. Любомира Сивенького та полк. Юрія Лопатинського.

Протокол із минулорічних зборів прочитала Л. Ґой, і його на внесок д-ра Ярослав Моцюка, прийнято без змін.

Основний звіт з діяльности Фундації УВУ склав голова д-р Петро Ґой. Праця Фундації зосереджувалась на збиранні фондів, широкій звітовнопропаґандивній праці про діяльність Фундації УВУ, організуванні студентів на різні студійні літні програму в УВУ, студійній подорожі „Стежками батьків по Европі", уділюванні стипендій українським студентам, допомозі і фінансуванні (частинно) наукових конференцій та інше.

У звітному році вислано два звернення (біля 60-тис. листів) до українського громадянства з відповідними матеріялами про діяльність і потреби Фундації УВУ. Крім того, з Фундації вислано понад 2,000 різних листів. Розіслано понад 800 книжок — спогадів довголітнього педагога українських і американських шкіл інж. Софії Гаєвської „Скарби століть" та дарчий примірник членам фундації „Українська справа в европейському осітленні" пера посла до австрійського парляменту Василя Яворського з 1905 року.

Остання праця — це колекція, чи властиво реакція двадцятьох найвизначніших мужів західнього наукового світу на варварський Емський Указ. Обидві книжки були видані Фундацією УВУ.

Переслано до бібліотеки в Мюнхені комплет Літературно-Наукового Вісника, дар з бібліотеки св.п. родини Дмоховських. Канцетелі та майбутні священики, працюючи для української громади, сторицею повернуть цей наш національний капіталовклад.

Першу збірну стипендію з Філядельфії одержав богослов з інзбруцького університету, який рівночасно поповнює свої студії в УВУ. Стипендисти Фундації цього року були з різних країн Европи, Америки, Канади, Бразилії, а навіть з далекої Австралії.

Фундація частинно фінансувала дві наукові конференції (5-ть доповідей), спонзоровані спільно з УВУ і Паризьким університетом на Сорбоні. Перша з них присвячена Лесі Українці, а друга — „Національному Відродженню України 20-их років". Кошти конференції, як і частинне покриття друку книжки французькою мовою про Лесю Українку (матеріяли з конференції) винесли Фундації 3,400 дол.

У звітному році посилено співпрацю з студентськими централями Америки і Канади. В цій справі президія Фундації у складі голови, заступника голови і секретаря відбули спільну конференцію з представниками СУСТИ СУСКУ і ЦЕЗУСУ. Намічено ближчу співпрацю та обмін публікаціями. При цій нагоді на адміністративні видатки згаданих установ виплачено допомогу по 250 дол. Після довших дискусій і аналізи спільно прийшли до висновку, що без постійного бюджету при частих змінах у проволярія Фундації реґулярно подавала в пресі списки жертводавців, а в річницю створення УВУ (19-го січня 1921 року) в усіх більших містах українського поселення Америки, Канади і Европи заходом Фундації УВУ в українських церквах відбулися Божественні Літургії і відправи за спокій душ св.п. творців української науки, меценатів і членів Фундації. Фундація зорганізувала другу з черги подорож „Стежками батьків по Европі". Цьогорічна наукова подорож студентів, як і минулого року, була корисною для формування світогляду молодих українців в діяспорі.

Упорядковано сьомий з черги збірник — річник журнальних і газетних вирізок за 1982 рік, про наукову і громадську діяльність професорів, ґрадуантів і Фундації УВУ.

Опубліковано ряд статтей в українській пресі, в тому біля 10-ть статтей голови Фундації про діяльність Фундації, визначніших меценатів, створення нових постійних стипендійних фондів (ПСТ), зокрема фонду мертирології України.

У звітному році приділено 28 стипендій на загальну суму біля 14,000 дол., в тому стипендії через Організацію Оборони Лемківщини. Стипендія переважно покриває тільки оплату за навчання, але для студентів педагогічних курсів, як і для теологів, які доповнюють своє знання з українiстики в УВУ та для студентів з Польщі також покрито кошти прожитку. Ми віримо, заявив голова, що молоді учидах студентських центрáль, студентське життя буде занепадати. Тому Фундація вирішила допомогти студентським централям фінансово унезалежнитися, і в тій справі пороблено певні конкретні пляни.

У звітовому році створено чотири Постійні Стипендійні Фонди (ПСФ), а саме: ПСФ ім. св.п. Петра Федуса; ПСФ ім. св.п. Володимири Ценко; ПСФ родини Юліяна і Стефанії Монастирських; 60,000-ий фонд Мартирології України; (анонімний жертводавець); два ПСФ ім. св.п. ред. „Народної Волі" д-ра Василя Вергуна; і св.п. проф. Константина Савчука є в стадії організації.

Про всіх меценатів були короткі звідомлення в українській пресі. Меценати і члени Фундації, які відійшли на вічну ватру - входять в постійний реєстр - пантеон творців і меценатів української науки і за них в січні в річницю створення УВУ, в українських церквах відправляються Божественні Літургії і Відправи.

Голова репрезентував Фундацію на ґрадуаціях в українських школах, де при цій нагоді роздано ґрадуантам в дарунку видання Фундації УВУ; на Конвенціях УНС, УБС, СУМА. Крім того, як спонзор, брав особисту участь в наданні почесного докторату сенатору Павлу Юзикові з Канади, що відбулося в Мюнхені за його вклад в українську громаду, многокультурність Канади, чи так звану третю силу, та взагалі за вклад в нову розв'язку співжиття різних народів і культур в канадську многокультурність.

Відрадне явище діяльности фундації, підкреслив голова, — це постійний зріст жертводавців на потреби Фундації УВУ. Для прикладу він навів, що в 1976 році було 24 жертводавців і 2,500 дол. приходу; в 1978-99 жертводавців 9,700 дол.; в 1980 - 849 і 68,270 дол.; в 1982 році 1,093 жертводавців і 182,553 дол. приходу.

Це вказує не тільки на прихильне ставлення українського громадянства до праці і потреб фундації УВУ, але перш усього — це глибина розуміння потреб вільної української науки, яку символізує всенаціональна Альма Матер УВУ. На кінець свого звіту голова подякував всім членам управи за дружню і творчу співпрацю.

Звіт голови доповнили інші члени управи: заступник голови і секретар д-р Дмитро Боднарчук разом з д-р В. Лучковим зайнялись збіркою фондів на ПСФ ім. св.п. проф. Константина Савчука. Секретар д-р Д. Боднарчук тримає в порядку всі протоколи двома мовами. Д-р Василь Лучків, крім своєї діяльности, брав участь з рамени фундації у міжнародній виставці книжки у Франкфурті, про що було широко звітовано в українській пресі. Його завдання з рамени Фундації — допомоти українським видавництвам у діяспорі зорганізовано брати участь у щорічній виставі книжки у Франкфурті, щоб тим самим гідно репрезентувати українську культуру і друковане слово поза межами батьківщини. Коротко доповнив із свого ресорту звіт голови мґр Іван Буртик в справах завіщень. Референтка молоді Соня Шереґ звітувала за Комітет міжнародних студій при Фундації УВУ. В склад комітету входили такі студенти: Ліда Чорна, Марійка Скомська, Іван Качор і Маркіян Швець та факультетський дорадник проф. Петро Ґой. Всі студенти студіюють у різних університетах міста Ню Йорка за вийнятком М. Швеця, який є в Конкордія університеті в Монтреалю. Комітет допомогав Фундації в організуванню наукових подорожів по Европі. Вислав біля 2,000 листів до студентів та зорганізував при Фундації підручну довідкову бібліотечку европейських країн, крім того, старається втримувати зв'язки з студентськими і молодіжними організаціями.

З черги вичерпно звітував фінансовий секретар д-р Ярослав Моцюк. У діловому році загальний прихід Фундації виносив 182,553.79 дол., а розхід 47,481.17 дол. Чистий прихід Фундації за 1982 рік був 135,072.62 дол. Загальне майно Фундації готівкою становило 224,735 78 дол. Крім того, 40,000 дол. вльоковані в будинок УВУ (тому і студенти з Америки на рекомендацію Фундації мають знижку на оплату семестрів чи курсів), та декілька акрів землі, власником якої є Фундація - підносять загальну вартість Фундації до 291,491.01 дол.

Понад 17,000 дол. видано минулого року на стипендії і наукові конференції. Друк, пошта і оголошення винесли понад 20,000 дол. Решта - це ведення канцелярії, телефон, частинна оплата бюра тощо.

При Фундації створено 16 Постійних Стипендійних Фондів, а шість є в стадії організації. Біля 210,000 дол. це капітал ПСФ-ів. Щороку тільки відсотки Фундація призначає на стипендії чи наукову працю згідно з бажанням фундаторів, а капітал постійно залишається непорушним.

За неприсутнього голову Контрольної комісії інж. Михайла Шпонтака звітував мґр Микола Турецький. Він ствердив, що всі касові книги були проваджені взірцево і в найбільшому порядку. Зріст членства свідчить про добре ім'я Фундації УВУ.

На пропозицію Номінаційної комісії, в склад якої входили д-р Я. Моцюк, мґр Т. Воляник і д-р Д. Боднарчук, запропоновно листу кандидатів до управи Фундації УВУ на 1983 рік, яку прийнято одноголосно. В Управу Фундації УВУ на 1983 рік увійшли д-р Петро Ґой, голова; д-р Василь Лучків і мґр Іван Буртик заступники голови, д-р Дмитро Боднарчук, секретар; д-р Ярослав Моцюк, скарбник; студентка Соня Шереґ, референт молоді; мґр Теодор Воляник, Ярослав Плескун і проф. Роман Богатюк - члени управи.

Контрольна комісія: д-р Роман Дражньовський, голова, Микола Турецький, заступник голови; д-р Олександра Ткач; проф. Іван Гвозда, д-р Ірена Мороз і Богдан Гаргай - члени.

Правним дорадником Фундації УВУ затверджено д-ра Нестора Олесницького; представником на Канади д-р Ірину Мороз, та потверджено мґра Івана Буртка, заступником голови - представником Фундації на стейт Ню Джерзі.

Покликано статутову комісію, до якої увійшли: д-р Василь Лучків; д-р Д. Боднарчук; д-р Я. Моцюк; мґр І. Буртик і мґр Т. Воляник. З черги фінансовий секретар запропонував бюджет Фундації на 1983 рік, який прийнято одноголосно.

На закінчення промовляв переобраний голова Фундації д-р Петро Ґой, який подякував за вибір і довір'я та попросив управу про тісну співпрацю для добра української науки і Фундації УВУ. Збори закрито о год. 8:30 вечора.

Після закриття присутні ще довго дискутували та вимінювалися думками при чаю і солодкому, головним чином про літній семестр із студентськими і молодечими організаціями.

Жиди в Гетьманщині

Кеймбридж, Масс (ФКУ) В п'ятницю, 8-го квітня ц.р., співробітник УНІГУ д-р Юрій Гаєцький мав доповідь про „Ролю жидів у Гетьманщині" у філії УКУ в Чикаґо.

Доповідь концентрувалася над трьома аспектами цієї проблеми:

I. Жиди як крамарі, що привозили сіль з Коломиї та інші товари на ярмарки та продаж товарів по містах Гетьманщини вкінці ХУІІ й у ХУІІІ столітті. Переїхавши прикордонні митниці й заплативши мито, жиди роз'їжджали свобідно по Лівобережній Україні та продавали й скупували різні товари. Вони були частиною торговельного життя в Козацькій державі.

2. Жиди, які осіли в Гетьманщині, звичайно жили в приватних маєтках козацької старшини. Вони були крамарями, корчмарями і орендарами, хоч деякі займалися ремісництвом; вони, звичайно, виробляли біжутерію зі золота. Жиди жили родинними гніздами (5 до 7 осіб) аж до указів російських царів 1721 і 1727 років, які приказували вигнати жидів з Гетьманщині. Але виконання цих указів йшло пиняво. З 1738-39 року існує перепис (точний) жидівського населення в Гетьманщині, що складалося з 620 душ, а в 1791 році було їх біля 1,000.

3. Жиди, які вихрестилися, зайняли різні позиції в Козацькій Україні. Вони служили як реєстрові козаки у війську, провадили господарства, посилали дітей до Києво-Могилянської - Академії та поволі доходили до вершин в козацькій адміністрації. Кілька визначних козацько-старшинських родів були жидівського кореня і займали найвищі пости в адміністрації Гетьманщини. Це були Марковичі, Герцики, Бодоховичі та Крижановські. Анастазія Маркович—дружина гетьмана Івана Скоропадського (1708—22). Її брат Андрій—полковник Лубнів (1714—27) і генеральний підскарбій Гетьманщини (1729—1740); Іван—суддя Прилуцького полку (1719—1724) та Федір-наказний полковник Прилуцький (1721), а братанок, Яків Маркович—наказний полковник Лубенський - (1721—25) та автор славного „Дневника" за роки 1722-1749.

Павло Герцик—полковник Полтавський (1675-77, 1683-87, 1691-95). Його донька Анна вийшла заміж за гетьмана Пилипа Орлика (1709-1734), послідовника Мазепи і провідника першої української еміґрації. Їхній син Григорій став французьким генералом за короля Людвика ХУ.

Андрій Крижановський--полковник Гадяцький (1762 1772), а його брат Константин, професор німецької і жидівської мови в Києво-Могилянській Академії, - який скінчив свою кар'єру як єпископ Рязані.

Ця доповідь доказала, що в Гетьманщині не було антижидівських законів і жиди могли зробити кар'єру.

Д-р Гаєцький доповідав теж на сходинах відділу СУА в Чикаґо 5-го квітня ц.р. про діяльність УНІГУ та особливо поінформував про програму Літньої Школи в 1983 році.

ТЕНІСОВІ ТУРНІРИ

Тенісова ланка УСЦАК, в порозумінні з управою Союзівки, подає до відома дати цьогорічних тенісових турнірів на оселі УНСоюзу:

2, 3 і 4-го липня — УСЦАК-Схід
6 і 7-го серпня — Подвійна гра
2, 3, 4 і 5-го вересеня — Крайовий УСЦАК
17 і 18-го вересня — Запрошеневий УНС
8 і 9-го жовтня — КЛК

ПОДЯКА

Дня 26-го лютого 1983 р. в Ню Йорку, Н. Й. з волі Всевишнього відійшов у Вічність на 60-му році життя, наш Найдорожчий МУЖ І БАТЬКО

бл. п.

ЗЕНОН ПАСТЕРНАК

Цією дорогою складаємо щиру подяку Рідним, Приятелям і Знайомим за вислови співчуття, за численну участь у похоронних обрядах, за квіти, на Заупокійні Служби Божі. Щиро дякуємо Всечеснішому Отцеві Шевчукові за відправи похоронних обрядів.

Зокрема складаємо найсердечнішу подяку ВП. і Дорогому Докторові А. Лятишевському за неймовірно уважливу опіку над Хворим, як до рідного, відвідуючи постійно Недужого у шпиталі та вдома, стараючись нести полегшу Хворому, рятувати від невилічимої недуги.

В пам'ять Покійного Зенона Пастернака Родина, Приятелі і Знайомі зложили пожертви на вікно — мозаїку „Квітна неділя" в церкві св. Юра в Ню Йорку, грошову суму 1,600 дол. Ціле вікно виносить 3,000 дол. Решту — суму $1,400 доповнили в пам'ять покійного Осипа Касіяна, батька Нусі — Анна, Розалія і Юрій Пастернаки.

За Вашу доброту, нехай Господь благословить Вас усіх і наділить безмежними ласками та добрим здоров'ям.

Розалія, Анна і Юрій Пастернаки	$1,400.00	Володимир і Анґеля Катинська ..	10.00
Михайло Книш	100.00	Любомир Кулинич	10.00
Ірена і Ярослав Куровицькі	100.00	Богдан Мастикач	10.00
Володимир Маркевич	100.00	Сал і родина	10.00
Василь і Наталія Дума	50.00	Зенон Спортон	10.00
Евдокія Касіян	50.00	Йосиф Кривянко	9.00
Віра й Антін Шумейки	50.00	Дебра Ярдлей	7.00
Теодор, Ігор і Ольга Сидор	50.00	Джон Десмонд	7.00
Едвард і Дарія Камінські	30.00	Берт Мостович	7.00
Ераст Куровицький	30.00	Тоні Антіпанко	7.00
Ярослав і Марія Томоруґ	25.00	Оксана Байко	7.00
Леон і Юлія Бубела	20.00	Зенон Хавалко	7.00
Василь і Анна Натина	20.00	Маріян Чорний	7.00
Андрій і Лідія Закревські	20.00	Петро Дорош	7.00
Володимир і Дарія Менцінські	15.00	Данило Ґолдрінґ	7.00
Роман і Марта Данилюк	10.00	Дейл Ґордон	7.00
Марія Соробей	10.00	Реєн Ґілліям	7.00
Володимир і Люба Касіян	50.00	Стіф Кучинський	7.00
Орест і Анна Ляхович	50.00	Богдан Кузик	7.00
Юлія Якубовська і родина	25.00	Лідія Пещук	7.00
Пастернак і родина	25.00	Гаролд Мекколлум	7.00
Микола Ґайдич	50.00	Рокко Монделлі	7.00
Марія Підгородецька	50.00	Нікі Мусто	7.00
Д-р Марія і д-р Василь Стець	50.00	Роджер Патроник	7.00
Зенон Черник	50.00	Петер Пендзола	7.00
Павло і Наталія Масний	50.00	Том і Ева Рачинські	7.00
Богдан і Богданна Пузик	50.00	Зірка Саляк	7.00
Д-р Марія Клячко	25.00	Сандра Сеймур	7.00
Ева Піддубчишин	25.00	Марк Соробей	7.00
Юрій і Катя Стецюк	25.00	Маріка Спортон	7.00
Квітка Стецюк	25.00	Володимир Своран	7.00
Стефан Бігун	20.00	Богдан Щеснюк	7.00
Ярослав і Роземарі Возняк	20.00	Михайло Шемелинець	7.00
Зенон і Ніна Мачула	14.00	Ірена і Зенон Семенюк	7.00
Володимир Волошин і Тієса	14.00	Іван Зваричук	7.00
Стефан і Патрикія Атаманчук	10.00	Донна	5.00
Ярема Бабій	10.00	Яся	5.00
Варвара Чупа	10.00	Разом	$3,000.00

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що у суботу, 30-го квітня 1983 року в Міннеаполісі, Мінн., відійшов у Вічність

наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО, ДІДО, БРАТ І КУЗИН

бл. п.

ГІЛЯРІЙ ПАПІЖ

нар. 6 листопада 1911 р. в Старім Місті, пов. Підгайці, кол. член Дирекції Повітового Союзу Українських Кооператив в Підгайцях; голова Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Міннесоті; секретар Відділу Українського Патріяршого Товариства і Комітету Підгаєчан в Міннеаполісі, Мінн.

ПОХОРОН — в середу, 4-го травня 1983 р., о год. 9-ій рано з похоронного заведення Kapala-Glodek, **до церкви св. Константина, а звідтам на цвинтар** Gethsemene Cemetary.

Горем прибиті:

СТЕФАНІЯ — дружина
МИРОН і АНДРІЙ — сини з Родинами
СТЕФАН і МИХАЙЛО — внуки
ВАСИЛЬ — брат з дружиною
ІЛЬКО - брат з Родиною в Україні
ФИЛИМОН ФУРДА — кузин з Родиною
Ближча і дальша Родина в США і в Україні

Замість квітів на могилу, просимо складати датки на Патріярший Фонд.

Плян великого...

(Продовження зі ст. 4)

континентах. „Свободу" читають жадібно і в Европі і в Полудневій Америці та в Австралії, хоч туди вона прибуває пізніше. Бо в щоденнику знаходять відомості з культурного, економічного й політичного життя українців, де б вони не жили, а також знайомляться з речевими, критичними поглядами на політику в цілому світі. „Свободу" читають не тільки члени УНСоюзу, але передплачують її не-члени і нетерпеливо ждуть, якщо вона затримується десь в дорозі. „Свобода" є джерелом відомостей актуальних, нових, чи часом і старіших, але цікавих для кожного українця. Вона є тим магнітом, що лучить і притягає до себе українську спільноту, а рівночасно популяризує дії УНСоюзу, який прибирає на силі і разом зі своїми притягаючими властивостями має змогу вводити в життя свої будучі ідеї.

Щасливим потягненням УНСоюзу було зокрема придбання Союзівки. Справді, вона первісно була куплена для іншої цілі (для поселення „сеньйорів"), але ініціятором був тодішній Уряд. УНСоюзу, а схвалила Союзівку Конвенція, що виявилося вповні оправданим. Створена відпочинкова оселя стала місцем, де сотні членів і не-членів УН Союзу приємно проводило і проводить рік-у-рік свої вакаційні дні, а тисячі молоді Америки і Канади зустрічаються в різні вільні дні не тільки в сезоні, але і протягом цілого року; тут також відбуваються товариські з'їзди і конвенції.

Український Народний Союз, враз із „Свободою" і Союзівкою, це магніт, що своєю силою притягає українську громаду і об'єднує до спільних і великих ідей. Тому не є дивне явище, що Кергонксон — колись мала і невідома місцевість — розростається, і то — українськими родинами. Їх вабить Союзівка, відпочинкова оселя УНСоюзу. Перебувши там з родиною один чи два тижні своїх вакацій, повертається підкріплений вакаційник додому. Пригадуються йому наші рідні Карпати, за якими тужить. Бо природа Кергонксону і околиці нагадує їх. Заздалегідь вже обіцює собі й родині, що на наступні вакації поїдуть знову на Союзівку і замовляє кімнату, щоби борони Боже, не забракло.

Цей магніт-оселя — спричинює зріст населення Кергонксону і околиці українськими родинами. Багато родин, а особливо емеритів і тих, що внедовзі думають перейти на емеритуру, купують хати тут, щоби відсвіжитись, дихати здоровим повітрям і бути близько Союзівки, де у вакаційний час і „вікенди" цілого року з'їжджається багато українських родин і де відбувається багато імпрез, мистецьких вистав наших мистців, лекцій, різних товариських з'їздів, де можна зустрітися з рідними чи знайомими, пригадати собі давні часи, добрі чи злі, та погріти на цьому клаптику України стужені серця за рідними землями, за далекою Україною.

Все це заважило на рішенні ініціятивної групи створити кооперацію і побудувати близько Союзівки українське село — оселю „Золота Осінь", де 26 українських родин живуть у гарних модерних домах. Всі, які приїжджають на Союзівку, відвідують „Золоту Осінь", радіють положенням і виглядом цього справді українського села. Багато питає, чи може є вільний дім, щоби купити, чи нема в пляні будувати більше домів. В обличчі цього приходить велика думка: розбудувати Кергонксон і околицю у місцевість, де жило б більше як 50 відсотків українського населення. До „Золотої Осені" прилягає коло 40 акрів лісу, де плянується побудова комплексу менших чи більших будинків чи апартаментів. Є ще більше тут об'єктів, які в разі запотребування зможуть бути використані.

Будівельна корпорація буде мати повні руки роботи. Щоби молодші родини могли поселюватися тут, треба зреалізувати плян - ідею інж. Ореста Бедрія: побудувати фабрику, де могли б дістати працю наші молоді люди, які — розуміється — стали б мешканцями великого Кергонксону. Зреалізування іншого пляну — створення гуртівні товарів першої потреби було б дальшим поступом в осягненні велекої цілі. З цим впарі йшла б розбудова кредитової кооперативи, створення споживчої кооперативи, кооперативного ресторану-харчівні тощо.

Всупереч песимістичним твердженням деяких наших чільних громадян, що немає кому читати українських книжок, напевно зайде потреба організувати культурний центр з бібліотекою, де можна б було читати поточну пресу, нові і давні видання наших книжок; де відбувалися б свята, реферати; де громада могла б зійтись і мала б свої наради чи розваги.

Поштовхом до цього, тобто до реалізації ідеї великого українського Кергонксону, є цей магніт, що набрав і набирає далі могутньої сили, щоб безперечно так добре розбудував і розбудовує українську громаду на американському континенті — Український Народний Союз із „Свободою" і Союзівкою.

Проєкт створення і поширення Великого Кергонксону вартий застанови і реалізації.

Відбулись...

(Продовження зі ст. 4)

секретар нашого Відділу добре працював, чого доказом є 31 новозорганізований член у 1982 році. Скарбник І. Хитрук подав стан каси Відділу: витрати касові в 1982 році були конечно потрібні; Відділ мав не тільки адміністративні витрати, але також видатки на загальногромадські цілі, як допомога нашим братаом у Польщі та інші.

Секретар В. Яців у звіті подав точний стан членства та інформував про рух членства. Він ствердив, що Відділ збільшився в членстві. Зорганізовано було в минулому році 31 члена, однак відійшло з нашого Відділу 14 членів. Не зважаючи на таку втрату, Відділ все таки росте в членстві. Секретар говорив теж про 30-ту Конвенцію УНС, в якій брали участь з нашого Відділу два делегати. На Конвенції, як знаємо, прийнято корисні для нашого членства постанови, які теж є хосенними для усієї спільноти в Північній Америці.

За Контрольну комісію звітував Стах Максимюк, який підсумував, що Управа працювала добре, і тому Відділ, всупереч несприятливим економічним обставинам, зумів придбати нових членів.

Опісля відбулася дискусія над звітами, в якій брали участь — А. Тишко, Іван Музичка, І. Хитрук, Антон Міщук та інші члени. В дискусії було порушено справи які відносилися не тільки до УНСоюзу і „Свободи", але також до загальногромадських проблем, зокрема говорилося про незгоду в громаді, бо це болить нашим членам. Всі бо бажають миру в нашій громаді. Вичерпні відповіді на питання і дискусію дав секретар мгр В. Яців.

Голова Контрольної комісії С. Максимюк подав внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі, що його прийнято одноголосно. на внесок А. Тишка вибрано нову Управу в такому складі: Я. Лебідь — голова, А. Тишко — містоголова, І. Хитрук — скарбник, В. Яців — секретар, І. Музичка — організаційний референт, Людмила Міщук і Іван Дмитрус — члени управи. Контрольна комісія: С. Максимюк, Петро Романишин і Михайло Сапіга. У „різному" порушено справи які стосувалися відзначення 50-річчя Великого голоду в Україні. Тому на внесок С. Максимюка ухвалено виплатити з каси Відділу 50 долярів на потреби Крайового Громадського Комітету у ЗСА для вшанування пам'яті жертв штучно організованого Москвою голоду в Україні. Також рішено на внесок мгра В. Яцева пожертвувати 50 дол. на Український Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії. На внесок І. Музички предсідник зборів закрив наради а переобраний голова Відділу Ярослав Лебідь попросив членів на перекуску, яку приготовили члени Управи.

За український...

(Продовження зі стор. 2)

нецьку громаду про Український Голокост — відданий нашій справі д-р Дж. Мейс усе є до послуг. Дирекція УНІГУ передбачала таку потребу — і, шукаючи відповідну людину, вибрала власне його.

Але д-р Дж. Мейс не обмежує себе до виступів у популяризації української трагедії. Його монографія про український національний комунізм Хвильового-Скрипника уже за кілька тижнів появиться друком у виданнях УНІГУ. Крім того він готує спеціяльну монографію про співвідношення голоду до „вирішення української національної проблеми" Комуністичною партією Совєтського Союзу. Поминаючи загальні демографічні досліди проф. В. Кубійовича, не було ще спеціяльної фахової монографії про число жертв голоду. Як відомо, число вагається у різних публікаціях від трьох до 12 мільйонів. Щоб ту преважливу справу остаточно вирішити, дирекція УНІГУ запросила фахівця демографа д-ра Александра Бабйонишева написати спеціяльну монографію. У фінансуванні цієї важливої праці, яка обійматиме біля 400 сторінок і вже цієї осени буде готова в рукописі, УНІГУ дістав поміч від Канадського Інституту Українських Студій в Едмонтоні; так що праця д-ра А. Бабйонишева появиться під фірмою обох установ.

Але самих відзначень та декількох навіть першорядних монографій про українську трагедію 1932/33 років — замало. Ми мусимо зібрати і зберегти усе, що ще залишилося, а в першу чергу записати на ленти спогади усіх тих, що пережили лихоліття. Ми повинні зібрати в одному місці усе, що написане про Великий голод 1932-33-34 років, та колекціонувати там усі пам'ятки: знімки, імена жертв. Але об'єм трагедії завеликий, щоб лише обмежитися самим збиранням. Ми мусимо створити наш український „Яд Вашем" на вічну пам'ять усім жертвам і на вічну осторогу усім нам та грядучим поколінням, як теж і сумлінню усього світу.

Ми — не жиди; ми не маємо відповідного досвіду, державного апарату та врешті традиції розумно реалізованої філянтропії. Ми не зможемо створити такого вічного пам'ятника як окремої постійно діючої інституції. Але це не єдина можлива розв'язка.

Як директор УНІГУ, я пропоную оцим більш скромну розв'язку, але цілком реалістичну і все таки ще гідну великої нації з історичною пам'яттю.

Ось її плян. Створити при УНІГУ спеціяльний сектор Українського Голокосту. Щоб забезпечити йому вічність, — треба встановити принаймні дві-три вивінувані (як катедри) позиції наукових співробітників із спеціяльністю — Український Голокост. Один такий співробітник займався б науковим досліджуванням і був би до диспозиції як українській громаді, так і для наукових і пресових українських і чужих установ. Другий — був би куратором збірок, присвячених Великому голодові. Збірки зберігались би фахово в УНІГУ.

Обидва вони — при допомозі людей доброї волі — повинні у найближчих роках зібрати на магнітофонних стрічках свідчення усіх ще живих свідків нашої трагедії, а крім того знімки та усякі інші меморабілії. Усе це було б фахово скатальогізоване й збережене. Третій співробітник займався б колекціонуванням книг та пресових витинків, а теж керував би видавничою роботою.

Завданням ось такого колективу було б готовити спеціяльні популярні твори, брошури, спеціяльні програми для шкіл й університетів (курс про Український Голокост), а теж інформації різними мовами для ширшої світової публіки, зокрема для радіових та телевізійних передач. Кожного року вчасною осінню відбувались би наукові конференції; прочитані доповіді виходили б друком. У такий спосіб можна б створити — наслідуючи жидівську акцію — нову наукову дисципліну: Український Голокост.

Щоб це здійснити, потрібно тільки фондів на встановлення 2-3 наукових позицій при УНІГУ, відповідної суми на забезпечення приміщення, а теж вивінування на консервацію збірок і публікацій.

Якщо ця пропозиція створити наш вічний український „Яд Вашем" у структурі найкращого американського університету з усіма запевненнями вічности — здійсниться, ми, українська діяспора, гідно виконаєм свій обов'язок перед жертвами нашої найбільшої національної трагедії. Ми тоді, як жиди, — зможемо гордо словами пророка Ісаї на весь голос проголосити: Жертви терору 1932/33 років! Ми, Ваше плем'я од Вашої крови й кості, пам'ятаючи про усю страшну трагічність Вашої жертви, „даємо Вам вічне ім'я, що ніколи не зітреться".

Цікава...

(Продовження зі стор. 2)

рез цілу Угорщину.

Ямінський далі розказує про деякі неправильності в розподілі папської фінансової винагороди як для польського війська, так і для козаків, яких Папа заохочував переслідувати турків і татар на українській території. Розказує докладніше про походження Кульчицького, його приналежність до українського народу. Розказує, як він навчив віденців пити каву, залишену турками в таборі. За те назвали його батьком віденських власників кав'ярень. Він мав свою кав'ярню в Відні, „Під синьою пляшкою". Одну вулицю названо іменем Кульчицького. На розі дому Фаворітенштрассе ч. 64 власник каварні Цверіна поставив пам'ятник Кульчицькому, в 1885 році. Ямінський подає, що сьогодні кожний віденець, старший чи молодший знає ім'я Кульчицького, та мало хто знає, що був він українець самбірський шляхтич.

Як зазначено на вступі, на сторінках 178-235 подано світлини поштових марок і першоднівок листів, штемпльованих німецькою та українською мовами. Це велика заслужена праця Бориса Ямінського, ентузіяста філателіста, який не тільки займається цією гарною культурною ділянкою, але також потрапив приєднати до зрозуміння відповідні установи Австрії. Це зовсім усуває з уваги кілька дрібних друкарських, ще менше речевих помилок. Українське суспільство і чужомовне Австрії та Америки довідалося правду про участь козаків у відсічі Відня, про рятівника Відня українця Кульчицького. Велику фінансову прислугу у виданні книжки завдячуємо пожертвам Наукового товариства ім. Шевченка в ЗСА, Товариству „Бойківщина" в ЗСА Українському Народному Союзові, і приватним особам, між якими на першому місці стоїть д-р Роман Смик, лікар із Ковл Сити, Ілл., великий культурний діяч.

Український Вільний Університет у Мюнхені

МУЗЕЙ ПОТРЕБУЄ ЩЕ І ЩЕ ФОТОГРАФІЙ

На старих фотографіях всі молоді,
На старих фотографіях мертві сміються

Ліна Костенко

Здається нема потреби говорити про важливість збереження фотографій як документів історії. Дослідники історії України, музеї сучасні і майбутні, учителі потребують фотографій, що ілюструють різні події з історії України, краєвиди, родинний побут.

Чимало українських установ у вільному світі мають колекції фотографій, деякі унікального значення. Сподіваємося, що прийде час кращої ніж дотепер співпраці між завідувачами колекцій: буде ширший обмін копіями знимків і каталогами колекцій.

Український Музей у Ню Йорку розбудовує колекцію фотографій. Зокрема Музей потребує фотографії для виставок. Тисячі відвідувачів Музею бачили виставку „Втрачені архітектурні пам'ятки Києва". Широко розходиться каталог виставки, який містить ще більше фотографій, ніж сама виставка. Каталог уже є в багатьох музеях світу, у великих бібліотеках. Очевидно він завжди служитиме як матеріял і до історії церковної архітектури, і до історії большевицького варварства. Багато енергії витратив куратор виставки, Тит Геврик, щоб зібрати фотографії манастирів і церков, що були знищені в 1930-их роках. Навіть пощастило здобути фотографію процесу руйнування золотоверхого Михайлівського манастиря. Радісно згадати, що Геврикові допомогло кілька власників унікальних фотографій.

Тепер УМ готує виставку з історії української іміграції в Америці уже зібрано чимало фотографій, але мабуть десь ще переховуються знимки, що ілюструють різні аспекти життя українців у містах і містечках Америки, в степах Дакоти і у вуглездобувних районах Пенсільванії. Треба більше фотографій, щоб з них вибрати найкращі, найтиповіші. Адже виставку знову побачать тисячі відвідувачів, а її каталог розійдеться по всьому світу.

Також готується виставка про розгром на Україні в 1930-их роках. Потрібні фотографії.

Колекцією фотографій УМ завідує Христина Певна. Знимки досконало упорядковані і зберігаються за правилами сучасної музейної техніки: у спеціяльному папері, при контрольованій температурі і вологості. Ксерокс-копії знимків є в окремих альбомах, з яких зручно вибрати потрібні для певної мети експонати, а тоді вже знайти оригінали. Кожній фотографії відповідає спеціяльна картка, де написано все, що відомо про експонат: де і коли зроблено знимок, якщо є люди — то їх імена (коли відомі), якщо споруда — її назва.

Одне з завдань УМ — розбудувати велику і багатогранну колекцію фотографій. Тут велика надія на українську громаду. Багато людей має у сімейних архівах фотографії, які колись матимуть історичну цінність. Також мають і громадські установи.

УМ буде дуже вдячний усім, хто збагатить його колекцію фотографій. До тих, хто не хоче розлучатися з оригіналами, прохання — позичити знимок музеєві. Буде зроблена копія, а оригінал повернений власникові.

Музей радо прийме кожну фотографію, що відбила життя України і українців на батьківщині і поза її межами. Годі перерахувати все, що може мати історичний інтерес і все, що може бути використане для виставок. Потрібні краєвиди України, знимки міст і сіл, церков, архітектурних пам'яток, (часто вже знищених). Потрібні знимки, зроблені в поселеннях українців поза межами України, наприклад, фотографії церков, будинків громадських установ, театральних вистав тощо. Звичайно, Музей радо прийме знимки людей, зроблені в різні часи — і в минулому столітті і в недавні роки, сімейні фотографії і громадські, родинні свята тощо.

Музей має спеціяльні форми, що будуть використані для каталогу фотографій, і прохає кожного, хто дарує фотографію, або копію — заповнити форму, тобто по можности зазначити місце, де була зроблена фотографія і час.

Любов Дражевська

ПРОПУЩЕНО

У посмертній згадці, присвяченій Покійному Степанові Щуровському, помилково не подано прізвища інж. Богдана Петріни, який прощав сл. п. Степана від Метрополітального Відділу УККА в Дітройті.

Фалина Любинецька

